

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА
ЗА РАЗВОЈ НА
ЈУГОЗАПАДНИОТ ПЛАНСКИ РЕГИОН
ЗА 2023 година

Врз основа на член 22 став 2, член 30 став 1 алинеја 6, член 32, и член 65 од Законот за рамномерен регионален развој (Службен весник на РСМ, бр.24/21 и 174/21), Центарот за развој на Југозападниот плански регион подготви, а Советот за развој на Југозападниот плански регион го усвои следниот:

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВОЈ НА ЈУГОЗАПАДНИОТ ПЛАНСКИ
РЕГИОН 2021-2026
ЗА 2023 ГОДИНА**

Годишниот извештај за реализација на Програмата за развој на Југозападниот плански регион го опфаќа периодот јануари-декември 2023 година.

РЕЗИМЕ

Програмата за развој на Југозападниот плански регион е среднорочен базичен документ, кој својата правна основа ја има во Законот за рамномерен регионален развој (членови 13, 14, 15), изработен со цел да се намалат диспаратите помеѓу планските региони, како и во самиот регион, и да се обезбеди одржлив развој преку покренување на вкупните расположиви потенцијали.

Операционализирањето на Програмата на годишно ниво се врши преку Акцискиот план, чие пак спроведување е основа за остварување на целите и приоритетите утврдени во Програмата за развој на планскиот регион, односно во економскиот, инфраструктурниот, руралниот развој, туризмот и културата, како и образовниот и социјалниот и другите аспекти на развојот на ЈЗПР.

Во Акцискиот план за 2023 година планирани се 60 проектни активности кои требаше да се реализираат од страна на Центарот за развој, општините и јавните комунални претпријатија во рамки на Југозападниот плански регион. Од нив реализирани се 46 проектни активности во текот на 2023 година, односно процентот на реализација е 76,66%.

Проектните активности кои беа планирани во рамки на Бизнис Центарот не се реализирани, бидејќи Министерството за локална самоуправа и Швајцарската агенција за развој и соработка решија да не финансираат вакви активности во сите плански региони. Завршени се сите активности во рамки на договорот за финансиска поддршка и соработка во реализација на активности од проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој – фаза 2,.. Имено, организирани се два регионални форуми за идентификување проблеми и генерирање регионални проекти со кои требаше да се аплицира за средства преку двегодишната Програма за РРР за 2024/2025 година. За жал на почетокот на 2024 година добиен е официјален допис од Бирото за регионален развој дека средствата од Програмата за РРР за 2024-2025 година се наменети за неподмирени обврски од 2023 и 2024 година, и дека нема да има повик за апликации во текот на 2024 година. Исто така беа организирани три обуки/работилници за подигање на капацитетите на Центарот за развој во делот на кост-бенефит анализа, транспарентност и користење на Вештачка интелигенција. Сите овие активности беа финансирани преку проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен

регионален развој – II фаза,, со средства од Министерството за локална самоуправа и Швајцарската конфедерација.

За Грантовата шема за инвестициски проекти со дигитална компонента Центарот за развој аплицираше со три проекти, и сите беа оценети како најквалитетни од страна на Комисијата за евалуација. За првиот проект што се однесува на реконструкција на ЈЗУ Кардиологија – Охрид и набавка на опрема и дигитализација потпишан е договор за реализација на 15.12.2022 година. Имплементацијата на овој проект отпочна на почетокот од 2023 година и сеуште е во тек, и се очекува да заврши во првата половина на 2024 година. За вториот проект „Реконструкција на ЈЗУ Нефрологија – Струга и креирање на услови за здравствен туризам во ЈЗПР,, потпишан е договор на 01.03.2023 година и имплементацијата на проектните активности отпочна во 2023 година. Согласно договорот сите проектни активности во Нефрологија Струга треба да завршат до крајот на 2024 година. За третиот проект „Опремување на современ центар за физикална терапија во болницата Св.Еразмо – Охрид,, потпишан е договор за реализација на 03.04.2023 година. Сите проектни активности во Св.Еразмо се завршени.

Општините имаа повеќе активности за изградба и реконструкција на патната и комуналната инфраструктура. Исто така, голем дел од општините реализираа проектни активности за подготовка на техничка документација за патна инфраструктура. Дел од јавните комунални претпријатија се обезбедија со комунална механизација и контејнери и канти за отпад.

Центарот ги заврши проектните активности за реконструкција на две улици во Струга кои беа пренесени од проектот „Поддршка на регионалниот економски развој преку културата, туризмот и другите економски дејности,, финансиран од Програмата за РРР 2021-2022 година. Исто така во рамки на проектот „Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР,, финансиран од Програмата за РРР 2021-2022 година, завршени се две пренесени активности и тоа за реконструкција на ПП објектот во Дебар, и реконструкција на ОУ Фаик Коница во Бачишта – Општина Кичево.

Центарот реализираше три регионални проекти финансирани преку двегодишната Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 за кои договорите со Бирото за регионален развој беа потпишани на почетокот на ноември 2022 година. Во рамки на проектот „Развој на руралниот туризам и другите комплементарни дејности,, направена е изградба на улицата Попој-Млака во Вевчани, и прва фаза од изградба на пат од Мал Папрадник до Дебарско Езеро во Центар Жупа. Во рамки на проектот „Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ,, реконструирани се 2 училишта во Струга ОУ „Бафтијар Бануши,, - Заграчани, и ОУ „Св.Климент Охридски,, – Мороишта. Направена е реконструкција на кровот на општинската зграда во Дебрца и реновирана е спомен собата во истиот објект. Завршена е и реконструкцијата на ОУ „Јунус Емре,, – Лисичани во Општина Пласница и делот од општинската зграда во Македонски Брод каде што е сместена локалната самоуправа. Во рамки на овој проект инсталирани се и ставени во употреба 5 фотонапонски системи од по 20 KW на 5 јавни објекти во Општина Кичево. Останува уште еден објект (спортска сала) во Кичево да се инсталира фотонапонскиот систем но се чека да завршат активностите за реконструкција кои што ги спроведува општината. Исто така во рамки на овој проект отпочнати се активностите за реконструкција на ОУ „Саид Најдени,, во Дебар, и се очекува да завршат до средината на 2024 година. Во рамки на проектот „Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема,, се набавени и предадени на користење 323 канти за отпад од 240л за потребите на ЈКП „Дебрца,,. Во рамки на истиот проект е испорачан трактор со цистерна за шмукање фекалии за потребите на ЈКП „Нискоградба“

од Охрид, трактор со плуг за чистење снег и соларка за потребите на ЈКП „Охридски Комуналец“ од Охрид, и камион-кипер за водоснабдителни интервенции за потребите на ЈКП „Водовод“ Охрид. Извршена е обука за ракување со набавената опрема на лица од единицата Механизација на ЈКП „Нискоградба“ , ЈКП „Охридски Комуналец“ и ЈКП „Водовод“ од Охрид.

За одобрените регионални проекти преку Програмата за РРР 2023/2024 договорите се потпишани на крајот на ноември 2023 година. За сите проектни активности отпочната е подготовка на тендерската документација за реализација на проектните активности кои треба да завршат до крајот на 2024 година.

Годишниот извештај за реализација на Програмата за развој на планскиот регион се состои од наративен и табеларен дел.

I. НАРАТИВЕН ДЕЛ НА ГОДИШНИОТ ИЗВЕШТАЈ

1. Листа на реализирани проекти и активности

Овој дел содржи листа на реализирани проекти и активности во рамки на секоја поединечна мерка, во согласност со стратегиските цели и приоритетите утврдени во Програмата за развој на Југозападниот плански регион.

Притоа, за секој реализиран проект и активност наведени се: целосниот назив, точниот период на реализација, износот на реализирани средства и корисникот.

Стратегиска цел 1 - Унапредување на економијата и родовиот паритет преку користење на компаративните предности на човечките и материјалните ресурси, подобрување на инфраструктурата, инвестициска активност во МСП со нови технологии, знаење и иновативност, пристап до финансии и одржливост на животната средина, земјоделието и руралниот развој

Приоритет 1.1 - Зголемување на конкурентноста на регионалната економија

Мерка 1.1.1 - Поттикнување на претприемничкиот дух кај младата и особено женската популација преку обуки и поддршка за ИКТ и старт-ап на нови бизниси

- нема реализирани активности

Мерка 1.1.2 - Креирање информациски систем за развој на иновации во регионот

- нема реализирани активности

Мерка 1.1.3 - Поттикнување на здружување и формирање на кластери

- нема реализирани активности

Мерка 1.1.4 - Поттикнување на можностите за искористување на домашни и странски извори за финансирање на МСП

- нема реализирани активности

Мерка 1.1.5 - Брендирање на стоки и услуги препознатливи за регионот

- нема реализирани активности

Приоритет 1.2 - Јакнење и осовременување на МСП секторот

Мерка 1.2.1 - Поттикнување на иницијативи за структурни промени на МСП секторот во регионот

- нема реализирани активности

Мерка 1.2.2 - Поттикнување паметна специјализација за економски развој на регионот

- нема реализирани активности

Мерка 1.2.3 - Зачувување на традиционалните занаети и развој на бизниси во рурални средини

- нема реализирани активности

Мерка 1.2.4 - Поттикнување размена на искуства и знаење помеѓу субјекти од земјата и странство

- нема реализирани активности

Мерка 1.2.5 - Поттикнување на женско претприемништво

- нема реализирани активности

Приоритет 1.3 - Зголемување на инвестициите во регионот

Мерка 1.3.1 - Мапирање на инвестициски потенцијали во регионот

- нема реализирани активности

Мерка 1.3.2 - Поттикнување на средби на бизнис заедницата со потенцијални инвеститори

- нема реализирани активности

Мерка 1.3.3 - Организирање настани за промоција на бизнис секторот

- нема реализирани активности

Приоритет 1.4 Унапредување на просторот преку развој на инфраструктурата

Мерка 1.4.1 - Изградба и реконструкција на патната инфраструктура во регионот

- Реконструкција на 2 пешачки улици во центарот на Струга (Гоце Делчев и Димитар Влахов) / Програма за РРР 2021/2022 – развој на плански региони / јануари – март 2023 / 3.353.757 МКД / граѓаните и посетителите на Општина Струга

- Реконструкција и уредување на улица во с.Горенци – Општина Дебрца / Програма за РРР 2022/2023 - развој на села / јануари-јуни 2023 / 2.615.598 МКД / граѓаните на Општина Дебрца

- Реконструкција на улици во Општина Вевчани / Програма за РРР 2022/2023 – развој на села / јануари-јуни 2023/ 2.150.782 МКД / граѓаните и посетителите на Општина Вевчани

- Реконструкција на улица во Општина Центар Жупа / Програма за РРР 2022/2023 - развој на села / јануари-јуни 2023 / 3.600.000 МКД / граѓаните на Општина Центар Жупа

- Реконструкција на улица во Општина Охрид / Програма за РРР 2022/2023 - развој на урбани подрачја / јануари-јуни 2023 / 6.200.000 МКД / граѓаните и посетителите на Општина Охрид

- Реконструкција на улица во Општина Кичево / Програма за РРР 2022/2023 - развој на урбани подрачја / јануари-јуни 2023 / 9.121.916 МКД / граѓаните на Општина Кичево

Мерка 1.4.2 - Поттикнување и развој на ИКТ инфраструктура во регионот

- нема реализирани активности

Мерка 1.4.3 - Изградба и осовременување на комуналната инфраструктура во регионот

- Изградба на секундарна мрежа за фекална канализација во Велешта – Општина Струга / Програма за РРР 2022-2023 – развој на села / јануари-јуни 2023/ 5.899.096 МКД / граѓаните и посетителите на Општина Струга

Мерка 1.4.4 - Подготовка на техничка документација за инфраструктура

- Подготовка на техничка документација – основен проект за потпорен сид во с.Колари – Општина Кичево / Програма за РРР 2022/2023 – развој на села / јануари-јуни 2023 / 707.657 МКД / граѓаните на Општина Кичево

- Подготовка на техничка документација за пат с.Лескоец – с.Д.Лакочереј и Г.Лакочереј
- Општина Охрид / Програма за РРР 2022/2023 – развој на села / јануари – јуни 2023 / 2.362.593 МКД / граѓаните на Општина Охрид

- Подготовка на техничка документација – основен проект за реконструкција на улица во с.Лисичани - Општина Пласница / Програма за РРР 2022/2023 – развој на села / јануари – јуни 2023 / 2.165.738 МКД / граѓаните на Општина Пласница

- Подготовка на техничка документација за реконструкција на пристапен пат с.Бомово до с.Сушица - Општина Дебар / Програма за РРР 2022/2023 – подрачја со специфични развојни потреби / јануари – јуни 2023 / 6.500.000 МКД / граѓаните на Општина Дебар

- Подготовка на техничка документација – основен проект за линиска инфраструктурна градба – изградба и реконструкција на улици и краци во Општина Пласница / Програма за РРР 2022/2023 – развој на подрачја со специфични развојни потреби / јануари – јуни 2023 / 2.200.000 МКД / граѓаните на Општина Пласница

Приоритет 1.5 Земјоделство и рурален развој

Мерка 1.5.1 - Креирање модерен и продуктивен земјоделски сектор во регионот

- нема реализирани активности

Мерка 1.5.2 - Надминување на актуелните проблеми во земјоделскиот сектор со цел негово осовременување

- нема реализирани активности

Мерка 1.5.3 - Поттикнување и развој на органска храна

- нема реализирани активности

Мерка 1.5.4 - Промоција на препознатливи земјоделски и сточарски производи од регионот и нивно брендирање

- нема реализирани активности

Мерка 1.5.5 - Мерки за надминување на последиците од климатските промени во земјоделскиот сектор

- нема реализирани активности

Мерка 1.5.6 - Стимулативни мерки за подигнување автохтони земјоделски насади и одгледување автохтони раси

- нема реализирани активности

Стратегиска цел 2 - Конкурентно образование според потребите на локалните заедници, бизнис заедницата и пазарот на трудот, унапредување на родовата еднаквост и подобрување на пристапот до образование и социјални услуги на граѓаните, во насока на намалување на одлив на млади и депопулација, со продуктивно вработување и социјална згриженост на деца, изнемоштени и социјално зависни лица и ранливи категории

Приоритет 2.1 - Подобрување на квалитетот на образованието и прилагодување на потребите согласно барањата на пазарот на труд

Мерка 2.1.1 - Иницирање на наставни програми според потребите на бизнис секторот, односно пазарот на труд
- нема реализирани активности

Мерка 2.1.2 - Опременување на средните училишта со соодветни современи лаборатории и кабинети
- нема реализирани активности

Мерка 2.1.3 - Поттикнување на иноваторството во средното образование
- Кампови на иновации за средношколци во соработка со Џуниор Ачивмент МК / Фонд за иновации и технолошки развој, Американска агенција за развој и соработка и Шпаркасе банка / мај 2023, септември 2023 / 600.000 МКД / учениците од средните училишта од цела држава

Мерка 2.1.4 - Подигнување на капацитетот на наставниот кадар во средните училишта, и вклучување во образовните програми на ЕУ
- нема реализирани активности

Мерка 2.1.5 - Воведување на кариерна ориентација во средните училишта ослободена од родовите стереотипи
- нема реализирани активности

Приоритет 2.2 Поттикнување соработка помеѓу образованието и бизнис секторот

Мерка 2.2.1 - Поттикнување задолжителна практична настава во средните училишта
- нема реализирани активности

Мерка 2.2.2 - Посети на саеми на техника и технологија наменети за средните стручни училишта
- нема реализирани активности

Мерка 2.2.3 - Креирање на бази на потребни профили од средното образование во АВРМ и нивно посредување во процесот на понуда и побарувачка
- нема реализирани активности

Мерка 2.2.4 - Преквалификација, доквалификација, доживотно учење согласно потребите на бизнис секторот
- нема реализирани активности

Мерка 2.2.5 - Програма за менторство и практиканство особено за девојки во STEM (инженерство, технологија, индустрија), а за момчиња во образование, социјална заштита и социјални грижи
- нема реализирани активности

Приоритет 2.3 Спречување на одлив на млади стручни кадри од регионот

Мерка 2.3.1 - Креирање погодности за вработување на млади образовани лица преку државни стимулативни мерки кои ќе ги спроведуваат општините

- нема реализирани активности

Мерка 2.3.2 - Креирање на стимулативни мерки за вработување на млади лица во рурални средини

- нема реализирани активности

Мерка 2.3.3 - Стимулативни мерки за вработување и решавање на социјалните услови за лица повратници

- нема реализирани активности

Приоритет 2.4 Еднакви можности за сите на пазарот на труд

Мерка 2.4.1 - Стимулативни мерки за вработување на женската популација

- нема реализирани активности

Мерка 2.4.2 - Креирање услови за достапност на работни места за социјално ранливите категории

- нема реализирани активности

Мерка 2.4.3 - Социјалната инклузија како предизвик во ЕУ интеграциите

- нема реализирани активности

Мерка 2.4.4 - Поддржување на принцип на солидарност за најранливите категории во општеството

- нема реализирани активности

Приоритет 2.5 Еднаква достапност на услуги за сите граѓани во регионот

Мерка 2.5.1 - Подигнување на квалитетот на социјални услуги и достапност за сите категории граѓани

- Организација на обуки за подигање на капацитетите на Центарот за развој и Советот за развој на ЈЗПР/ Обука за подготовка на Кост-бенефит анализа за регионални проекти/ Обука за користење на Вештачка Интелигенција, Обука за Ефективно комуницирање и подигање на видливоста на регионалните проекти/ ПР ОИРРР МЛС и СДЦ / јануари-декември 2023/ 58.000 МКД / вработени во Центарот за развој на ЈЗПР

- Регионални форуми – Организација на два форуми за генерирање проектни идеи за Програма за РРР 2024/2025/ Поддршка на Центарот за развој на ЈЗПР -Проект Одржлив инклузивен РРР – фаза 2 / јануари-декември 2023 / 130.274 МКД / претставници од сите засегнати страни од регионот

- Подобрување на условите за здравствен туризам со реконструкција на ЈЗУ Кардиологија-Охрид, набавка на опрема и дигитализација / Грантова шема - Проект Одржлив инклузивен РРР – фаза 2 / јануари-декември 2023 / 6.157.198 МКД / Пациенти од цела држава и од соседните земји

- Реконструкција на ЈЗУ Нефрологија Струга и креирање на услови за здравствен туризам во ЈЗПР / Грантова шема - Проект Одржлив инклузивен РРР – фаза 2 / јануари-декември 2023 / 2.773.422 МКД / Пациенти од цела држава и од соседните земји

- Опременување на современ центар за физикална терапија во болницата Св.Еразмо / Грантова шема - Проект Одржлив инклузивен РРР – фаза 2 / април-декември 2023 / 2.473.304 МКД / Пациенти од цела држава и од соседните земји

Мерка 2.5.2 - Подобрување на примарната здравствена заштита во руралните средини во регионот

- нема реализирани активности

Мерка 2.5.3 - Социјална инклузија на стари изнемоштени лица

- нема реализирани активности

Мерка 2.5.4 - Социјална инклузија за социјално исклучени категории граѓани преку отворање дневни центри за згрижување

- нема реализирани активности

Мерка 2.5.5 - Создавање на услови за прифаќање на децата во детски јасли и градинки

- Реконструкција на кујната во ЈОУДГ „Планински цвет,, во Вевчани / Проект Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ / Програма РРР 2022/2023 – развој на планските региони / јануари-октомври 2023 / 1.628.745 МКД / Деца од Општина Вевчани

Мерка 2.5.6 - Зголемување на опфатеноста на учениците и студентите во организирани сместувачки капацитети – домови

- нема реализирани активности

Стратегиска цел 3 - Унапредениот туризам, природното и културното наследство, заштитената животна средина и користењето на обновливите извори на енергија се фактори за препознатлив одржлив развој во ЈЗПР

Приоритет 3.1 Подобрување на достапноста и уреденоста на туристичките локалитети

Мерка 3.1.1 - Изработка на урбанистичко-планска документација за уредување на туристичките локалитети во регионот

- нема реализирани активности

Мерка 3.1.2 - Мапирање на природни и културни реткости во регионот

- нема реализирани активности

Мерка 3.1.3 - Патна инфраструктура до туристички локалитети адаптирана за лица со посебни потреби

- Изградба на пат од Мал папрадник до Дебарско езеро – Општина Центар Жупа, заради проблеми со подземни води и немање услови за асфалтирање завршена е само прва фаза до тампонирање / Проект Развој на руралниот туризам и другите комплементарни дејности во ЈЗПР / Програма РРР 2022/2023 – развој на планските региони / јануари – септември 2023 / 3.283.805 МКД / Граѓани и посетители во Општина Центар Жупа

Изградба на улица Попој – Млака во Општина Вевчани / Проект Развој на руралниот туризам и другите комплементарни дејности во ЈЗПР / Програма РРР 2022/2023 – развој на планските региони / јануари – октомври 2023 / 5.102.089 МКД / Граѓани и посетители во Општина Вевчани

Мерка 3.1.4 - Обезбедување информации, сигнализација и визуелизација на туристички атракции
- нема реализирани активности

Мерка 3.1.5 - Ревитализација на значајни локалитети од природното и културното наследство
- Уредување на рекреативен простор и поставување опрема во Општина Кичево / Програма за РРР 2022/2023 – подрачја со специфични развојни потреби / јануари – август 2023 / 16.000.000 МКД / Граѓани и посетители во Општина Кичево

Приоритет 3.2 Надминување на сезоналниот карактер на туризмот во регионот

Мерка 3.2.1 - Креирање регионални туристички пакети
- нема реализирани активности

Мерка 3.2.2 - Редистрибуција на посетителите од познатите туристички центри во останатиот дел од регионот
- нема реализирани активности

Мерка 3.2.3 - Привлекување на домашни и странски инвестиции за развој на сместувачки капацитети во внатрешноста на регионот
- нема реализирани активности

Мерка 3.2.4 - Развој и унапредување на локалните манифестации, атрактивни за домашните и странски посетители во текот на целата година
- нема реализирани активности

Приоритет 3.3 Поттикнување и развој на алтернативни форми на туристички активности и услуги

Мерка 3.3.1 - Развој на планинскиот туризам во регионот
- нема реализирани активности

Мерка 3.3.2 - Унапредување на спелеолошкиот туризам во регионот
- нема реализирани активности

Мерка 3.3.3 - Развој и унапредување на можностите за зимски активности во регионот
- нема реализирани активности

Мерка 3.3.4 - Развој и унапредување на агро-туризмот во регионот
- нема реализирани активности

Мерка 3.3.5 - Развој на локални бизниси како поддршка за туристичките активности во внатрешноста во регионот

- Изградба на вежбалиште за голф на терен на поранешна касарна на територија на Општина Охрид / Проект Развој на спортски туризам во Општина Охрид – изградба на вежбалиште за голф – Програма за надминување диспаритети и конкурентност 2023 на МЛС / јануари – септември 2023 / 5.700.000 МКД / граѓани и посетители во Општина Охрид

Приоритет 3.4 Подобрување на управувањето со туристичките дестинации

Мерка 3.4.1 - Креирање планови од страна на ЕЛС за управување со дестинации
- нема реализирани активности

Мерка 3.4.2 - Обука на кадар потребен за управување со туристички дестинации
- нема реализирани активности

Мерка 3.4.3 - Привлекување средства за уредување на локални туристички дестинации
- нема реализирани активности

Мерка 3.4.4 - Маркетинг стратегии за промовирање на локални туристички дестинации
- нема реализирани активности

Мерка 3.4.5 - Креирање локални понуди за посета на туристички дестинации
- нема реализирани активности

Приоритет 3.5 Заштита на животна средина

Мерка 3.5.1 - Воспоставување на интегриран регионален систем за управување со отпад

- Набавка на 323 канти за отпад од 240л во Општина Дебрца / Проект Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема – Програма за РРР 2022/2023 – развој на плански региони / јануари – март 2023 / 670.806 МКД / жителите на Општина Дебрца

Мерка 3.5.2 - Мерки за решавање проблем со кучиња скитници во регионот
- нема реализирани активности

Мерка 3.5.3 - Заштита на биодиверзитетот во регионот
- нема реализирани активности

Мерка 3.5.4 - Мерки за заштита од загадување на амбиенталниот воздух
- нема реализирани активности

Мерка 3.5.5 - Мерки за заштита од загадување на водите

- Доизградба на канал Лоштица за прифаќање и одведување атмосферски води во Општина Македонски Брод / Проект Доизградба на канал Лоштица за прифаќање на атмосферски води / Програма за надминување диспаритети и конкурентност 2023 / јануари – септември 2023 / 5.800.000 МКД / жителите на Општина Македонски Брод

- Набавка на вакум цистерна за одржување на водоводни и канализациони системи во Општина Струга / Проект Набавка на вакум цистерна за одржување на водоводни и канализациони системи во рурални подрачја на Општина Струга / Програма за РРР 2022/2023 – развој на подрачја со специфични развојни потреби / јануари-јуни 2023 / 7.200.000 МКД / Граѓаните на Општина Струга

Мерка 3.5.6 - Мерки за заштита од загадување на почвата

- Набавка на трактор со плуг за снег и соларка за ЈКП Комуналец Охрид / Проект Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема / Програма за РРР 2022/2023

– развој на планските региони / јануари-јуни 2023 / 1.513.638 МКД / Граѓаните на Општина Охрид

- Набавка на трактор со цистерна за шмукање фекалии за ЈКП Нискоградба Охрид / Проект Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема / Програма за РРР 2022/2023 – развој на планските региони / јануари-јуни 2023 / 1.623.600 МКД / Граѓаните на Општина Охрид

- Набавка на камион кипер со двојна кабина за ЈКП Водовод Охрид / Проект Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема / Програма за РРР 2022/2023 – развој на планските региони / јануари-јуни 2023 / 4.350.000 МКД / Граѓаните на Општина Охрид

Мерка 3.5.7 - Преземање мерки за надминување на проблемите од климатските промени

- нема реализирани активности

Мерка 3.5.8 - Мерки за справување со ризици од елементарни непогоди

- Набавка на теренско возило за набљудување на ловечки терен и евентуални шумски пожари за ловечко друштво „Еко-фазан,, - Кичево / Проект Набавка на теренско возило за набљудување на ловечки терен и евентуални шумски пожари / Програма за РРР 2022/2023 – подрачја со специфични развојни потреби / јануари-јуни 2023 / 354.000 МКД / граѓаните и посетителите на Општина Кичево

Приоритет 3.6 Подобрување на енергетската ефикасност и искористување на обновливи извори на енергија

Мерка 3.6.1 - Стимулативни мерки за користење на обновливи извори на енергија

- нема реализирани активности

Мерка 3.6.2 - Намалување на користењето на фосилните горива како енергенси во индустријата и домаќинствата

- нема реализирани активности

Мерка 3.6.3 - Подобрување на енергетската ефикасност на јавните објекти

- Енергетска ефикасност и реконструкција на ОУ Фаик Коница, подрачно училиште во с.Бачишта – Општина Кичево / Проект Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР / Програма за РРР 2021/2022 – развој на плански региони / јануари – јуни 2023 / 10.377.578 МКД / жителите на Општина Кичево

- Реновирање на противпожарен објект од регионално значење со енергетски ефикасни мерки во Општина Дебар / Проект Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР – Програма за РРР 2021/2022 – развој на плански региони / јануари – јули 2023 / 4.629.548 МКД / жителите на Општина Дебар, Центар Жупа и Маврово-Ростуше

- Реконструкција на ОУ Бафтијар Бануши во Заграчани – Општина Струга / Проект Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ / Програма за РРР 2022/2023 – развој на планските региони / јануари-август 2023 / 3.049.648 МКД / жителите на Општина Струга

- Реконструкција на ОУ Св.Климент Охридски во Мороишта – Општина Струга / Проект Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ / Програма за РРР 2022/2023 – развој на планските региони / јануари-август 2023 / 2.287.012 МКД / жителите на Општина Струга

- Набавка и монтажа на фотонапонски системи во 5 објекти во Кичево – Општина Кичево / Проект Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ / Програма за РРР 2022/2023 – развој на планските региони / јануари-декември 2023 / 5.251.707 МКД / жителите на Општина Кичево

- Реконструкција на општинска зграда во Белчишта – Општина Дебрца / Проект Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ / Програма за РРР 2022/2023 – развој на планските региони / јануари-јуни 2023 / 4.045.601 МКД / жителите на Општина Дебрца

- Реконструкција на ОУ Јунус Емре во Лисичани – Општина Пласница / Проект Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ / Програма за РРР 2022/2023 – развој на планските региони / март-септември 2023 / 6.542.679 МКД / жителите на Општина Пласница

- Реконструкција на собрание на Општина Македонски Брод / Проект Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ / Програма за РРР 2022/2023 – развој на планските региони / јануари-декември 2023 / 7.001.715 МКД / жителите на Општина Македонски Брод

Мерка 3.6.4 - Стимулативни мерки за енергетска ефикасност во домаќинствата
- нема реализирани активности

Мерка 3.6.5 - Поддршка на иницијативи за производство на алтернативни еколошки енергенси
- нема реализирани активности

Во рамките на **Стратегиска цел 1** - Унапредување на економијата и родовиот паритет преку користење на компаративните предности на човечките и материјалните ресурси, подобрување на инфраструктурата, инвестициска активност во МСП со нови технологии, знаење и иновативност, пристап до финансии и одржливост на животната средина, земјоделието и руралниот развој, реализирани се вкупно **15** проектни активности.

Во рамките на **Стратегиска цел 2** - Конкурентно образование според потребите на локалните заедници, бизнис заедницата и пазарот на трудот, унапредување на родовата еднаквост и подобрување на пристапот до образование и социјални услуги на граѓаните, во насока на намалување на одлив на млади и депопулација, со продуктивно вработување и социјална згриженост на деца, изнемоштени и социјално зависни лица и ранливи категории, реализирани се вкупно **9** проектни активности.

Во рамките на **Стратегиска цел 3** - Унапредениот туризам, природното и културното наследство, заштитената животна средина и користењето на обновливите извори на енергија се фактори за препознатлив одржлив развој во ЈЗПР, реализирани се вкупно **22** проектни активности.

Вкупниот број на реализирани проектни активности по сите три стратешки цели е **46**.

Центарот за развој на Југозападниот плански регион во текот на 2023 година подготви 6 проектни апликации. Од нив 5 проектни апликации се прифатени за финансирање.

2. Обезбедување транспарентност во реализацијата на Програмата

Во овој дел се презентирани податоците за остварените резултати во делот на транспарентноста во реализацијата на Програмата за развој на Југозападниот плански регион.

Центарот за развој на Југозападен плански регион има своја ВЕБ страна (www.southwestregion.mk) на која редовно се објавуваат информации за сите активности што се спроведуваат од страна на Центарот. Во текот на 2023 година вкупно се публикувани 32 објави (вести, седници, состаноци, проекти). Вкупниот број на посетители на ВЕБ страната е 7154 од кои 90% се од нашата држава, 5% се од соседните држави и 5% се од ЕУ и САД.

Во однос на работата на Центарот за развој, се поставени материјали од реализираните проекти од 2009 година до крајот на 2023 година (<https://southwestregion.mk/proekti/>), со главните активности, индикатори и резултати од проектите, како и извештаи и слики од истите. Сите материјали се поставени на 3 јазици (македонски, албански и англиски јазик).

За работата на Советот за развој, се поставени материјалите како: Покана и Дневен ред за седниците на Советот за развој на ЈЗПР, Листа на поканети учесници на седница, Записници, Слики, материјали за проектите и слични. Во текот на 2023 година се одржани 4 седници на Советот. За истите се објавени соодветни информации на веб страната на Центарот. (во прилог линк од Седници: <https://southwestregion.mk/odnosi-so-javnosta/sednici/>).

На веб страната на Центарот за развој, во текот на 2023 година, се поставени и други материјали, документи, програми, планови за работата на Центарот, како и за реализација на Програмата за развој. Меѓу нив, се поставени: Годишната листа на предлог регионални проекти за 2022/2023 година (на македонски и албански јазик), Годишниот извештај за реализација на Програмата за развој за 2022 година (на македонски и албански јазик), Акционен план за спроведување на Програмата за развој за 2023 година (на македонски и албански јазик), Завршните сметки за 2022 година, и тоа за Центарот за развој и Проектот: Одржлив и инклузивен РРР (на македонски јазик), Годишниот Финансиски план за 2023 година и 2024 година и Годишниот Финансиски Извештај за 2022 година (на македонски и албански јазик).

Во однос на јавните набавки, поставен е Планот за јавни набавки за 2023 година (на македонски јазик) и за 2024 година. Во овој дел вредно е да се спомене, дека ВЕБ страната на Центарот за развој е синхронизирана со електронскиот систем за јавни набавки (е-набавки), и сите објавени постапки во системот за е-набавки се објавуваат и на веб страната на Центарот за развој. (линк: <https://southwestregion.mk/javni-nabavki/>)

Исто така, на ВЕБ страната објавени се податоци за Бизнис заедницата (поделена во 12 области на делување), Граѓанската заедница, и Научните институции од регионот (основни, средни и високообразовни институции од регионот). За Бизнис заедницата се поставени податоци со контакти за 921 фирми, за Граѓанската заедница се поставени податоци со контакти за 1164 организации, за образовни институции податоци за 39 основни училишта, 9 средни и 6 високообразовни институции.

На “Facebook” страната на Центарот за развој (линк од “Facebook” страната: <https://www.facebook.com/Jugozapadenplanskiregion/>), во текот на 2023 година, се објавени и споделени вкупно 91 информации за работењето на Центарот, огласи и

повици, за Регионот, за општините и за обуки. На крајот на 2023 година ФБ страната на Центарот за развој на ЈЗПР имаше 2173 следбеници. Вкупниот број на прегледи во текот на 2023 година е 7.400, додека вкупниот број на „лајкови,“ е 2000.

Од почетокот на 2022 година Центарот за развој на Југозападниот плански регион има свој YouTube канал на кој има објавено вкупно 13 видео материјали поврзани со активностите на Центарот и промоции на бизнис секторот од Југозападниот регион. Вкупниот број на прегледи на објавените видео материјали е 20.000.

Центарот за развој, во рамките на своите можности, за значајните активности поврзани со секојдневното работење, медиумски беше покриен кај националните, регионалните и локалните печатени и електронски медиуми. Значајно е да се напомене дека редовно присуство со прилози, особено поврзани со конкретните проектни активности, во текот на 2023 година имаше во Македонската Информативна Агенција – МИА, преку нејзината дописна мрежа од Охрид, Струга, Кичево и Дебар, како и кај Македонската радио телевизија, а од печатените медиуми во дневните весници Нова Македонија и Коха.

Центарот за развој, соработуваше и со поголем дел на регионални медиуми, како што се телевизиските станици ТВМ во Охрид, ТВ Гура во Кичево и ТВ Жупа од Дебар, при што главно беа пренесувани изјави на претседателот на Советот за развој на ЈЗПР, градоначалниците од општините и од директорката на Центарот за развој, за одделни настани значајни за Регионот, за почетокот на реализација на проектните активности, изнесување ставови и по други значајни теми, како и гостување во емисии. Од интернет порталите редовни информации за активностите на Центарот пренесуваше Охридњуз, кој го покрива скоро целиот регион и е еден од најчитаните интернет медиуми во државава.

Во текот на 2023 година во медиумите беа публикувани 63 објави за разни активности поврзани со Советот за развој, Центарот за развој и Југозападниот регион. Од нив 28 се соопштенија за јавност, 3 прес конференции, 21 објава за проектни активности, 5 изјави за медиумите и 6 гостувања на национални и регионални медиуми.

3. Обезбедување партиципативност во реализацијата на Програмата

Во овој дел се презентираат податоците за остварените резултати во делот на партиципативноста, како едно од законски дефинираните начела на политиката на рамномерен регионален развој.

Потребно е да се даде посебен осврт на подготовката, одржувањето и резултатите од работата на регионалните форуми на заедницата. Притоа, треба да се наведе бројот на одржани регионални форуми, вкупниот број на учесници во регионалните форуми, просечниот број на учесници по одржан регионален форум, како и податоците за структурата на учесниците.

Исто така, потребно е да се наведе и процентниот удел на проекти кои се избрани на форуми од вкупниот број на реализирани проекти од страна на Центарот за развој на планскиот регион.

Покрај тоа, за делот на проектите и активностите каде не се реализирани регионални форуми на заедницата треба да се наведе: дали, какви и во колку случаи се применети некои други алатки или механизми на партиципативност.

Партиципативноста во спроведување на Програмата за развој на Југозападниот плански регион е еден од основните принципи кој се применува од самиот почеток на функционирање на Центарот за развој на Југозападниот плански регион. Секоја година Центарот организираше планирачки работилници на кои учествуваа претставници од сите засегнати страни во Југозападниот плански регион. Се идентификуваа проблеми во регионот и се предлагаа решенија од страна на претставници на општините, јавните претпријатија, бизнис секторот, невладиниот сектор, образовни и здравствени институции, и заинтересирани поединци. Сите генерирани проектни идеи беа усогласени со стратешките цели и приоритети од Програмата за развој на Југозападниот плански регион.

Со отпочнувањето на имплементацијата на проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој,“ и со измените во Законот за рамномерен регионален развој, овие планирачки работилници прераснаа во регионални форуми согласно правилата на Швајцарската Агенција за развој и соработка и ЗЕЛС. На форумите беа ангажирани модератори сертифицирани од ЗЕЛС и согласно паравилата покана и агенда се испраќаше до сите засегнати страни од регионот. Се организираа два форуми со определен број на работни маси по приоритетни области. На првата форумска сесија се идентификуваа проблеми и се предлагаа решенија. Се креираа работни групи кои работеа на предложените проектни концепти и истите ги презентираа пред учесниците на втората форумска сесија. На втората сесија сите учесници со право на глас гласаа и со тоа ја креираа приоритетната листа на проекти за регионот.

На двата форуми учествуваа вкупно 86 учесници од кои 39 се жени и 47 се мажи. Просечниот број на учесници по форум е 43 од кои 19 се жени и 24 се мажи, или процентуално искажано во просек 44% од учесниците биле жени додека 56% биле мажи. По етничка структура 69% од учесниците на форумите биле Македонци, 23% Албанци, 7% Турци, и 1% останати. Во однос на ранливите групи нивната застапеност е 0% од вкупниот број на учесници, додека младите се застапени со 30% од вкупниот број на учесници.

Како што е наведено и на почетокот, Центарот за развој на ЈЗПР перманентно користи алатки за партиципативност во форма на планирачки работилници и последните неколку години во форма на регионални форуми, на кои се предлагаат и избираат приоритетни проекти. Сите избрани и реализирани проекти се во согласност со Програмата за развој на регионот, и може слободно да се каже дека сите се избрани преку планирачки работилници и форуми, односно со широка консултација на сите засегнати страни.

4. Обезбедување социјална инклузивност во реализацијата на Програмата

Во овој дел се презентирани општата оценка и збирните податоците за придонесот и остварените резултати во делот на социјалната инклузија во реализацијата на Програмата за развој на Југозападниот плански регион.

Во сите реализирани регионални проекти се води сметка за социјална инклузија на ранливите групи на граѓани.

Регионалните проекти чии мерки за имплементација вклучуваат подобрувања во општинската инфраструктура се однесуваат и на социјална вклученост на локалните заедници и од урбаните и од руралните средини. При тоа направено е економско поврзување на изолирани лица во рурални области преку изградба на патишта.

Обуката за зајакнување на вештините на вработените во Центарот, за транспарентност преку подобрување на системот на комуникација преку социјални мрежи, исто така дава можност за повеќе достапни информации за сите категории граѓани вклучително и ранливи категории граѓани.

Со реализација на проектите од Грантовата шема преку проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој – фаза 2,, кој е финансиран од Министерството за локална самоуправа и Швајцарската агенција за развој и соработка, се прави реконструкција и опремување на три објекти од областа на здравството. Градежни зафати, електрични и машински инсталации, дигитализација и опрема се главните активности во ЈЗУ Кардиологија – Охрид, Нефрологија – Струга и Св.Еразмо во Охрид. Особено треба да се нагласи дека во рамки на Кардиологија – Охрид функционира оддел за рехабилитација на пациенти со срцеви заболувања. За сите пациенти во наведените здравствени установи се подобруваат условите и услугите со реализираните проектни активности.

Со реализацијата на сите активности во рамки на регионалните проекти се креирани можности за подобрување на условите на сите категории вклучително и деца со попреченост, деца од изолирани рурални подрачја, лица припадници на заедниците и останати лица во социјален ризик.

Покрај општата оценка за остварениот напредок во овој домен, подолу е даден и кус и прецизен опис како точно е остварена компонентата на социјална инклузија при реализацијата на секој одделен проект каде носител е Центарот за развој на Југозападниот плански регион.

ред-број	проект / активност	компонента на социјална инклузивност	индикатор/и
1.	Поддршка на регионалниот економски развој преку туризмот, културата и другите економски дејности	Економско поврзување на изолирани лица во урбани и рурални области	Реконструирани 2 улици во центарот на Струга (ул.Гоце Делчев и ул.Димитар Влахов) 50 лица од централно подрачје во Струга
2.	Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР	Вклучување на возрастни лица, лица од изолирани средини, лица во социјален ризик	Реконструирано ОУ Фаик Коница во н.м.Бачишта – Општина Кичево, и ПП објект во Дебар, 10 деца од ранливи категории во Бачишта, 50 лица во изолирани средини во општините Дебар, Центар Жупа и Маврово-Ростуше
3.	Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ	Вклучување на возрастни лица, лица од изолирани средини, лица во социјален ризик	Поставени 5 фотонапонски системи од по 20KW на ОУ и спортски сали во Кичево, реконструирани 3 ОУ во Струга и Пласница, 2 општински згради во Дебрца и Македонски Брод и кујна во ДГ Вевчани, 200 лица од наведените категории во 6 општини во ЈЗПР
4.	Развој на руралниот туризам и другите комплементарни дејности во ЈЗПР	Економско поврзување на изолирани лица во рурални области	Изградени 1307 м патишта, 30 лица од изолирани рурални средини - Вевчани и Центар Жупа
5.	Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема	Вклучување на возрастни лица, лица од изолирани средини, лица во социјален ризик	Набавена опрема за Охрид и Дебарца со вкупно 55.000 жители, од нив околу 10% се

			стари лица, лица од рурални средини и лица во социјален ризик
6.	Подобрување на условите за здравствен туризам со реконструкција на ЈЗУ Кардиологија – Охрид, набавка на опрема и дигитализација	Вклучување лица со кардиоваскуларни проблеми, стари лица, лица во социјален ризик	Реализирани градежни зафати за подобрување на енергетската ефикасност на објектот, на годишно ниво 3000 пациенти на интензивно лекување, 500 пациенти на рехабилитација, дел од наведените се стари и лица во социјален ризик
7.	Реконструкција на ЈЗУ Нефрологија Струга и креирање на услови за здравствен туризам во ЈЗПР	Вклучување лица со бубрежни и уринарни проблеми, стари лица, лица во социјален ризик	Реализирани набавки за централен систем за кислород, осмоза и греење и вентилација, 15000 дијализи годишно, 14000 пациенти со медицинска нега
8.	Опремување на современ центар за физикална терапија во болницата Св.Еразмо во Охрид	Вклучување лица со ортопедски и трауматолошки проблеми, стари лица, лица во социјален ризик	6700 пациенти годишно користат хидромасажа
9.	Регионални форуми	Вклучување на возрастни лица со попреченост, лица од изолирани рурални подрачја, долгорочно невработени лица, припадници на заедниците	Просек 43 учесници по форум, 69% Македонци, 23% Албанци, 7% Турци, и 1% останати, 20% млади
10.	Обука за редовна и одржлива примена на кост-бенефит анализа, дигитализација-вештачка интелигенција, ефективна комуникација и подигање на видливоста на регионалните развојни проекти	Вклучување на возрастни лица со попреченост, лица од изолирани рурални подрачја, долгорочно невработени лица, припадници на заедниците	2173 следачи на ФБ профил на социјални мрежи од нив 2% се во наведените групи за социјална инклузија

5. Обезбедување родова еднаквост во реализацијата на Програмата

Во овој дел се презентирани општата оценка и збирните податоците за придонесот и за остварените резултати во делот на родовата еднаквост во реализацијата на Програмата за развој на Југозападниот плански регион, со посебен осврт на родовото одговорно буџетирање.

Програмата за развој на Југозападниот плански регион 2021-2026 година, во делот на родовата еднаквост и родовото одговорно буџетирање, е изработена согласно прифатените меѓународни конвенции и документите што се донесени/усвоени во земјава, особено имајќи ја предвид Стратегијата за родова еднаквост на РСМ. Притоа, при утврдувањето на стратешките цели, приоритети и мерки земено е во предвид начелото на остварување на еднакви можности, односно овозможување мажите и жените да земат учество во планирањето и креирањето на главните активности во Регионот, преку работата на Советот и Центарот за развој, како и преку ангажманите на останатите засегнати страни на локално ниво - општини, академијата, бизнис сектор и НВО сектор. Исто така, земено се во предвид и начелата на еднаков статус и третман во остварувањето на нивните права, како и еднаквост во користењето на придобивките/ефектите од остварените проектни резултати.

И од агол на буџетирањето на проектите, и делот на планираните активности, изразена е волјата на родовата рамноправност, преку организирање регионални форуми со примена на практиките на партиципативност во процесите на буџетирање. Тоа значи дека се земени во предвид родовите разлики, потребите и интересите во секторите во кои се имплементирани проектите: патна инфраструктура, земјоделство, образование, социјална заштита и во бизнис секторот. Вредно е да се спомене дека на сите настани што ги организира Центарот за развој на ЈЗПР бројот на жени учеснички е приближно еднаков со бројот на мажи учесници.

Со реализираните активности значајни резултати (преку мерливите податоци/индикатори прикажани во подолната табела) постигнати се во:

- родовата еднаквост во сите сектори, и поттикнувањето/зголемување на улогата на жените и младите во менаџирање на стопанства, и особено на семејните бизниси
- постигнати се значајни резултати во унапредувањето на образовниот процес и социјалната сфера со можност за олеснет пристап за сите ученици (без разлика на полот, етничката, социјалната или друг вид определба), и за образовниот кадар, како и во надминувањето на диспропорциите на корисниците на социјални услуги
- овозможени се нов тип на услуги во здравствениот сектор, кои значително влијаат на подобрување на здравствената состојба на младата популација, како и на повозрасните групи на лица кои имаат потреба од физикални третмани со цел нивна рехабилитација,
- подобрени се условите за сите пациенти со кардиоваскуларни заболувања кои се на рехабилитација, интензивна нега или болничко лекување

Покрај општата оценка за остварениот напредок во овој домен, во табелата подолу е даден и кус и прецизен опис како точно е остварена компонентата на родовата еднаквост при реализацијата на секој одделен проект каде носител е Центарот за развој на Југозападниот плански.

ред. број	проект / активност	компонента на родовата еднаквост	индикатор/и
1.	Поддршка на регионалниот економски развој преку туризмот, културата и другите економски дејности	Еднакви можности за користење на патната инфраструктура за сите родови категории во заедницата	Реконструирани 2 улици со должина 143м и површина 650 м ² Оценка: Создадени услови за развој на семејните бизниси преку вклученост на сите членови од домаќинствата
2.	Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР	Создавање услови за еднакви можности за сите родови категории, особено на социјално исклучените (ранливи групи, лица од рурални средини, лица со попреченост, лица вклучени во сивата економија...), како и на младите и женската популација	Подобрување на услови за настава и ПП интервенции во образование и заштита Оценка: Подобрени услови за работа, еднаква достапност до образовни и социјални услуги особено за наведените таргет групи
3.	Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ	Создавање услови за еднакви можности за сите родови категории особено во образованието и социјалната сфера	Број: Подобрување на услови за претстој во институции од образованието и социјалната сфера за околу 150 лица со посебни потреби, 30 стари изнемоштени лица, 150 деца и млади од изолирани рурални средини

			Оценка: Создавање услови за еднаква достапност во образовната и социјалната сфера преку подобрување на општите услови во давањето/користењето на услугите за сите родови категории
4.	Развој на руралниот туризам и другите комплементарни дејности во ЈЗПР	Еднакви можности за вклучување на сите родови категории	Изградени 1307м пат, 660м тампон и 647м асфалт, создадени услови за развој за сите категории граѓани
5.	Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема	Еднакви можности за вклучување на сите родови категории	Набавени 323 канти за отпад од 240л, 2 трактори со опрема, камион кипер, подобрени услуги за сите родови категории граѓани
6.	Подобрување на условите за здравствен туризам со реконструкција на ЈЗУ Кардиологија – Охрид, набавка на опрема и дигитализација	Еднакви можности за вклучување на сите родови категории	Подбрани услови за престој за сите родови категории пациенти
7.	Реконструкција на ЈЗУ Нефрологија Струга и креирање на услови за здравствен туризам во ЈЗПР	Еднакви можности за вклучување на сите родови категории	Подбрани услови за престој за сите родови категории пациенти
8.	Опременување на современ центар за физикална терапија во болницата Св.Еразмо во Охрид	Еднакви можности за вклучување на сите родови категории	Подбрани услови за хидротерапија за сите родови категории пациенти
9.	Регионални форуми	Еднакви можности за вклучување на сите родови категории	86 учесници на регионалните форуми, 39 жени 47 мажи, 26 млади
10.	Обука за редовна и одржлива примена на кост-бенефит анализа, дигитализација-вештачка интелигенција, ефективна комуникација и подигање на видливоста на регионалните развојни проекти		2173 следачи на ФБ профилот на Центарот за развој, од нив 54% се жени

6. Придонес кон заштитата на животната средина во реализацијата на Програмата

Во овој дел се презентирани општата оценка и збирните податоци за придонесот и за остварените резултати во делот на заштитата и унапредувањето на животната средина во реализацијата на Програмата за развој на Југозападниот плански регион.

Во сите реализирани регионални проекти се води сметка за заштитата на животната средина.

При реализацијата на регионалниот проект „Поддршка на регионалниот економски развој преку туризмот, културата и другите економски дејности,, чии мерки за имплементација вклучуваат подобрувања во општинската инфраструктура, во текот на изведување на работите се почитуваа сите стандарди и мерки за одбегнување на негативни влијанија врз животната средина според Законот за градење и сите правилници за организација на градба. Вредно е да се спомене дека при реконструкцијата на улиците во Центарот на Струга користен е истиот камен и само оштетениот е заменет со нов, што е во насока на заштита на животната средина бидејќи се користат природни материјали и истовремено е зачувана и автентичноста на улиците.

При реализација на проектот „Развој на руралниот туризам и другите комплементарни дејности во ЈЗПР,, чии мерки за имплементација вклучуваат подобрувања во општинската инфраструктура, во текот на изведување на работите се почитуваа сите стандарди и мерки за одбегнување на негативни влијанија врз животната средина според Законот за градење и сите правилници за организација на градба.

Со реализација на проектот „Подобрена енергетска ефикасност на јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР,, применети се енергетски ефикасни мерки при реконструкција на јавните објекти (ОУ Фаик Коница во Бачишта – Општина Кичево и ПП објект во Дебар кој ги опслужува и граѓаните од Центар Жупа и Маврово-Ростуше). Исто така градежните зафати немаат негативно влијание врз животната средина, и испочитувани се сите стандарди и мерки за одбегнување на влијанијата врз животната средина според Законот за градење и сите правилници за организација на градба.

Со реализација на проектот „Подобрена ЕЕ во ЈЗПР и искористување на ОИЕ,, применети се енергетски ефикасни мерки при реконструкција на јавните објекти (ОУ Бафтијар Бануши во Заграчани и ОУ Св.Климент Охридски во Моришта – Општина Струга, 5 фотонапонски системи од по 20 KW на 3 училишта и 2 спортски сали во Општина Кичево, општинска зграда во Белчишта – Општина Дебрца, ОУ Јунус Емре во Лисичани – Општина Пласница, Собрание на Општина Македонски Брод, ЈОУДГ Планински цвет во Вевчани). Градежните зафати немаат негативно влијание врз животната средина, и испочитувани се сите стандарди и мерки за одбегнување на влијанијата врз животната средина според Законот за градење и сите правилници за организација на градба. Со поставување на 5 фотонапонски системи значително се намалува потрошувачката на енергија но и загадувањето на животната средина бидејќи се произведува чиста соларна енергија.

Со реализација на проектот „Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема,, набавена е опрема која има директно влијание во заштитата на животната средина. Имено за Општина Дебрца се набавени 323 канти за отпад од 240л кои се дистрибуирани до граѓаните. За потребите на ЈКП во Охрид набавени се трактори и цистерна за шмукање фекалии, плуг и соларка и камион кипер, кои исто така ќе придонесат за заштита на животната средина.

Со реализација на проектите за реконструкција на два објекти (Кардиологија и Нефрологија) од сферата на здравство се реализираат енергетски ефикасни мерки кои имаат позитивно влијание врз животната средина.

Регионалните форуми, Обуките за кост-беневит анализа, дигитализација-користење на вештачка интелигенција и ефективно комуницирање и подигање на видливоста на регионалните развојни проекти за вработените во Центарот за развој на ЈЗПР, немаат негативно влијание врз животната средина.

Покрај општата оценка за остварениот напредок во овој домен, во табелата подолу е даден и кус и прецизен опис како точно е остварена компонентата на заштита и унапредување на животната средина при реализацијата на секој одделен проект каде носител е Центарот за развој на Југозападниот плански.

ред. број	проект / активност	компонента на заштита и унапредување на животната средина	индикатор/и
1.	Поддршка на регионалниот економски развој преку туризмот, културата и другите економски дејности	Расчистување на теренот, копање, тампонирање со природен дробен камен, примена на материјали кои не се штетни за животната средина	Квалитет на почва, квалитет на воздух и вода, Нема податоци од мерења
2.	Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР	Градежни зафати, поставување инсталации согласно мерки и стандарди за одбегнување негативно влијание врз животната средина	Квалитет на почва, квалитет на воздух и вода, Нема податоци од мерења
3.	Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ	Градежни зафати, поставување инсталации согласно мерки и стандарди за одбегнување негативно влијание врз животната средина	Квалитет на почва, квалитет на воздух и вода, Нема податоци од мерења
4.	Развој на руралниот туризам и другите комплементарни дејности во ЈЗПР	Расчистување на теренот, копање, тампонирање со природен дробен камен, примена на материјали кои не се штетни за животната средина	Квалитет на почва, квалитет на воздух и вода, Нема податоци од мерења
5.	Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема	Набавени канти за собирање отпад, опрема за чистење отпадни води	Квалитет на почва, квалитет на воздух и вода, Нема податоци од мерења
6.	Подобрување на условите за здравствен туризам со реконструкција на ЈЗУ Кардиологија – Охрид, набавка на опрема и дигитализација	Градежни зафати, поставување инсталации согласно мерки и стандарди за одбегнување негативно влијание врз животната средина	Квалитет на почва, квалитет на воздух и вода, Нема податоци од мерења
7.	Реконструкција на ЈЗУ Нефрологија Струга и креирање на услови за здравствен туризам во ЈЗПР	Градежни зафати, поставување инсталации согласно мерки и стандарди за одбегнување негативно влијание врз животната средина	Квалитет на почва, квалитет на воздух и вода, Нема податоци од мерења
8.	Опременување на современ центар за физикална терапија во болницата Св.Еразмо во Охрид	Набавена и инсталирана опрема (дигалка за во базен, 2 галвански кади, 1 апарат за криотерапија) согласно мерки и стандарди за одбегнување негативно влијание врз животната средина	Квалитет на почва, квалитет на воздух и вода, Нема податоци од мерења

9.	Регионални форуми	Нема негативно влијание врз животната средина	/
10.	Обука за редовна и одржлива примена на кост-бенефит анализа, дигитализација-вештачка интелигенција, ефективна комуникација и подигање на видливоста на регионалните развојни проекти	Нема негативно влијание врз животната средина	/

7. Придонес кон дигитализацијата во реализацијата на Програмата

Во овој дел се презентирани општата оценка и збирните податоци за придонесот и за остварените резултати во делот на дигитализацијата во реализацијата на Програмата за развој на Југозападниот плански регион.

За дел од реализираните активности организирани се Онлине состаноци со проектните партнери, како што се инфо сесии и работни состаноци. Исто така објавите на ВЕБ страната на Центарот и ФБ профилот за можностите за бизнис секторот, како и за сите активности на Центарот се дел од дигитализирани услуги. Покрај тоа континуирано во текот на 2023 година се проследувани корисни информации за потенцијални владини и други финансиски можности до сите засегнати страни во регионот. Исто така, за тековните проектни активности на Центарот редовно се дистрибуирани информации до локалните и регионалните медиуми.

Трите инвестициски проекти што се финансираат преку Грантовата шема во рамки на проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој – фаза 2,, содржат дигитална компонента со вклучување на софтверски модули во активностите, но и со набавка на опрема која е дел од високите технологии и содржи дигитални компоненти. Така во ЈЗУ Кардиологија Охрид треба да се постави нов информациски систем со вградување на нови модули поврзани со интервентна кардиологија. И во ЈЗУ Нефрологија треба да се постави систем за резервации за Холидеј дијализа но и систем за дојави од пациенти. Опремата што е набавена во болницата Св.Еразмо во Охрид е најнова технологија со современи софтверски модули за управување.

Регионалните форуми, Обуките за кост-бенефит анализа, дигитализација – користење на вештачка интелигенција, и ефективно комуницирање и подигање на видливоста на регионалните развојни проекти, имаат компонента на дигитализација. Комуникацијата со учесниците на регионалните форуми е остварена по електронски пат. Обуките даваат можности за користење алатки по дигитален пат да се споделуваат информации до сите заинтересирани страни.

Покрај општата оценка за остварениот напредок во овој домен, во табелата подолу е даден и кус и прецизен опис како точно е остварена компонентата на дигитализација при реализацијата на секој одделен проект каде носител е Центарот за развој на Југозападниот плански регион.

ред. број	проект / активност	компонента на дигитализација	индикатор/и
1.	Поддршка на регионалниот економски развој преку туризмот, културата и другите економски дејности	Нема компонента на дигитализација	Нема податоци
2.	Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР	Нема компонента на дигитализација	Нема податоци
3.	Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ	Нема компонента на дигитализација	Нема податоци
4.	Развој на руралниот туризам и другите комплементарни дејности во ЈЗПР	Нема компонента на дигитализација	Нема податоци
5.	Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема	Нема компонента на дигитализација	Нема податоци
6.	Подобрување на условите за здравствен туризам со реконструкција на ЈЗУ Кардиологија – Охрид, набавка на опрема и дигитализација	Има дигитална компонента, предвидено е збогатување на информацискиот систем со нови модули	Нема податоци бидејќи проектните активности треба да завршат во 2024 година
7.	Реконструкција на ЈЗУ Нефрологија Струга и креирање на услови за здравствен туризам во ЈЗПР	Има дигитална компонента треба да се постави систем за резервации за Холидеј дијализа и систем за дојава од пациентите	Нема податоци бидејќи проектните активности треба да завршат во 2024 година
8.	Опременување на современ центар за физикална терапија во болницата Св.Еразмо во Охрид	Набавените уреди (хидраулична дигалка, галвански кади и криотерапија) се модерни уреди кои користат дигитализација	2 галвански кади со софтверски модули, апарат за криотерапија со софтвер за користење, хидраулична дигалка за базен со софтвер за користење
9.	Регионални форуми	Комуникација со учесниците по електронски пат	Доставени по електронски пат Покани и марејјали до 100 претставници од Регионот
10.	Обука за редовна и одржлива примена на кост-беневит анализа, дигитализација-вештачка интелигенција, ефективна комуникација и подигање на видливоста на регионалните развојни проекти	Користење на вештачка интелигенција, комуникација по електронски пат, споделување информации за активности по дигитален пат	Користење на вештачка интелигенција ChatGPT од 5 вработени во Центарот, споделување информации по дигитален пат

8. Извештај за финансиското работење на Центарот за развој на планскиот регион

Во финансискиот извештај се претставени податоците од две сметки на Центарот за развој, од кои една основна и една подсметка која што е отворена за донаторски проект.

Во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 година остварени се приходи во вкупен износ од 103.203.465 денари, од кои 93.979.645 денари на основната сметка на Центарот, додека на подсметката од донаторскиот проект „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој – фаза 2“, во износ од 9.223.820 денари. Процентуално реализацијата на приходите е 69,15 % од предвидените приходи со Финансискиот план за 2023 година.

Во 2023 година реализирани се расходи во вкупен износ од 72.929.981 денари, од кои од основната сметка 72.636.707 денари, додека од донаторската подсметка 293.274 денари. За капитални расходи односно проектни активности во рамките на регионалните проекти обезбедени во 2022 и 2023 година од буџетски и донаторски извори, потрошени се 64.077.042 денари или 87,86 % од вкупните расходи во 2023 година.

Согласно Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници во целост е применет принципот на усогласување на превземени обврски и исплата на истите во тековната буџетска година. Центарот за развој настанатите обврски за тековно работење, реализираните регионални проекти во 2023 година и обврските од донаторскиот проект „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој -фаза 2“, кои пристигнале пред затворање на Трезорот ги реализирал во целост, освен оние за кои уплататите од донаторите не пристигнале на сметките на Центарот. Вкупниот износ на пренесени обврски во наредната година е 8.281.254 денари од кои на основната сметка се 13.926 денари додека на проектната сметка се 8.267.328 денари, и истите се подмирени на почетокот на 2024 година.

Согласно со сметководствената евиденција, вкупните побарувања заклучно со 31.12.2023 година изнесуваат 40.055.441 денари. Во овој износ вкалкулирани се средства поврзани со партиципација на Општините за реализација на проекти во износ од 3.150.646 денари, и 36.904.795 денари од регионалните проекти кои се финансираат преку Грантовата шема во рамки на проектот ОИРРР-Ф2.

Во извештајниот период Центарот за развој подготви и реализираше **18** јавни набавки. Од нив **16** јавни набавки се спроведени преку Електронскиот систем за јавни набавки согласно Законот за јавни набавки, додека **2** јавни набавки се спроведени согласно Правилникот на донаторот за реализација на одделни активности од проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој – фаза 2“, финансиран од страна на Швајцарската агенција за развој и соработка и Министерството за локална самоуправа.

Целосниот Извештај за финансиското работење, кој претставува составен дел од Годишниот извештај, согласно член 32 став 2 од Законот за рамномерен регионален развој, е приложен како Анекс 1 на крајот на овој Годишен извештај.

9. Организација и раководење

Вработените во Центарот за развој на Југозападниот плански регион ги извршуваат работите во надлежност на Центарот и вршат стручни работи за Советот за развој на Југозападниот плански регион. Во текот на 2023 година во Центарот беа вработени 5

лица, од кои Директор, три Раководители на одделенија и еден Администратор. Од вкупниот број на нагажирани лица во Центарот 3 се жени и 2 се мажи.

Сите вработени во Центарот се со високо образование. Директорот на Центарот е дипломиран електро инженер и Магистер за локален и регионален развој, и е со договор на определено време од 4 години. Раководителите на одделенија се еден дипломиран политиколог, еден дипломиран економист и еден дипломиран по бизнис администрација и е магистер по политички науки, и се со договори на неопределено време. Администраторот е дипломиран правник и е со договор на неопределено време.

Во текот на извештајниот период вработените од Центарот учествувале на неколку обуки кои се битни за работењето на Центарот. Имено, целиот тим на Центарот во организација на Проектната единица за имплементација на проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој – фаза 2,, следеше три обуки и тоа: Подготовка на кост-бенефит анализа за инвестициски проекти, користење на Вештачка интелигенција ChatGPT, и Комуникациски вештини и подигнување на нивото на видливост на регионалните развојни проекти. Двајца вработени од Центарот следеа обука за „Зелена компјутерска енергија,, во рамки на проект финансиран од Европска Унија преку Interreg Balkan-Mediterranean GO_GREE.

Советот за развој на Југозападниот плански регион одржа 4 седници во текот на 2023 година. Од страна на Советот за развој разгледани се и усвоени Годишен извештај за реализација на програмата за развој на ЈЗПР во 2022 година, Годишен финансиски извештај и годишни сметки за 2022, Акциски план за спредување на Програмата за развој на ЈЗПР за 2023 година, Приоритетна листа на регионални проекти 2023, и Финансиски план за 2024 година. Во текот на 2023 година членовите на Советот за развој беа редовно информирани за тековните активности на Центарот како и за проекти кои треба да се подготват и реализираат во наредниот период со презентирање на проектни концепти. Членовите на Советот за развој на ЈЗПР во текот на 2023 година донесоа и Одлуки за преотстапување за сите реализирани проекти од страна на Центарот.

10. Предлози и сугестии до клучните чинители на политиката на рамномерен регионален развој

Во овој дел се презентираат конкретни предлози и сугестии за подобрување и унапредување на реализацијата на Програмата за регионален развој. Предлозите и сугестиите произлегуваат од искуствата на Центрите во подготовката на апликациите и апликациските критериуми, реализацијата на проектните активности и евалуацијата на проектите и се однесуваат на подобрување и унапредување на работата во дадените процеси.

Предлози и сугестии до Советот за рамномерен регионален развој

Советот за рамномерен регионален развој на РСМ треба да се состанува повеќе пати во текот на годината со учество на сите членови. Во текот на 2023 година се закажуваа седници но и се откажуваа во последен момент. Поканата и материјалите за седниците се доставуваа до членовите на Советот за РРР на РСМ на само еден ден од одржување на седниците. Исто така термините за седниците беа во несоодветни поериоди од денот, доцна попладне, што е проблематично за претставниците од подалечените места во државата. Се препорачува почесто да се организираат седници, материјалите

и поканата да се доставуваат благовремено (7 дена пред седница), и истите да се во нормални временски термини.

Предлози и сугестии до Министерството за локална самоуправа

Од досегашното искуство Центрите за развој не беа вклучени при подготовка на измени на закон, подзаконски акти и правилници. Од тука, се препорачува на Министерството да биде транспарентно и да го применува принципот на партиципативност, со тоа што ќе ги консултира Центрите за развој на планските региони, за законски решенија и подзаконски акти врз основа на кои се формирани и функционираат.

Во рамки на Министерството за локална самоуправа постои Сектор за регионален развој, кој по правило би требало да има директна комуникација со Центрите за развој на планските региони. Во последните неколку години Секторот за регионален развој воопшто не комуницира со Центрите ниту пак може да се види дека функционира. Неговата улога е превземена од страна на Проектната единица за имплементација на проектот Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој. Препорачуваме и секторот и проектната единица да работат во рамките на своите надлежности.

За спроведување на активностите во рамки на проектот Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој – фаза 2, беше презентиран план со динамика на активности. За жал динамиката не беше запазена а и дел од активностите што требаше да ги организира Проектната единица не се реализираа. Во имплементацијата на проектните активности финансирани преку Грантовата шема имаше големо мешање и блокирање од страна на Министерството за локална самоуправа, со што се успори и динамиката на реализација на истите. Препорачуваме и Министерството за локална самоуправа и Проектната единица да ја испочитуваат утврдената динамика на активности и да делуваат во рамки на своите надлежности.

Предлози и сугестии до Бирото за регионален развој

Со Бирото за регионален развој Центрите за развој имаат редовна комуникација и добра соработка. Препорачуваме да продолжи редовната комуникација и соработката да се продлабочи со цел да се постигнат подобри резултати.

Предлози и сугестии до линиските министерства во однос на реализацијата на одделните ресорни Програми

На линиските министерства препорачуваме да бидат поактивни во Советот за рамномерен регионален развој на РСМ. Исто така, препорачуваме при одвојувањето средства за финансирање проекти да ги димензионираат согласно степенот на развиеност на планските региони. Сите линиски министерства да дадат можност на Центрите за развој на планските региони да аплицираат на нивните повици за финансирање проекти.

Предлози и сугестии до Советите на Општините од планскиот регион

И покрај тоа што Советите на Општините имаат мандат од октомври 2021 година, препорачуваме средби со советниците при што би ги презентирале политиката за регионален развој, можностите и активностите што ги спроведуваат Центрите за

развој. Со ова поблиско запознавање на советниците ќе се поттикне подобра соработка и размена на идеи за решавање на општински проблеми со здружување на повеќе општини од Југозападниот плански регион преку регионални проекти.

II. ТАБЕЛАРЕН ДЕЛ НА ГОДИШНИОТ ИЗВЕШТАЈ

Табеларниот дел на Годишниот извештај ги содржи следниве табеларни прикази:

A. Табеларен приказ на реализацијата на проектите и активностите во функција на реализација на Програмата за развој на планскиот регион, каде носител е Центарот за развој на планскиот регион.

Тука влегуваат сите проекти, независно од изворите на финансирање и програмите, каде носител е Центарот за развој на планскиот регион: од Програмата за регионален развој на МЛС и БРР; од буџетите на Општините од регионот; Програмата за капитални субвенции за развој на плански региони во областа на земјоделството и руралниот развој на МЗШВ; Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој на АФПЗРР; Програмата на АППРСМ; Програмите на ЕУ; Програмите за прекугранична соработка со соседните држави; Програмите од меѓународните извори на финансирање.

B. Табеларен приказ за реализацијата на сите проекти во извештајната година во функција на реализација на Програмата за развој на планскиот регион.

Тука влегуваат сите проекти за јавни инвестиции во регионот, било да се буџетски или вонбуџетски, односно, покрај проектите на линиските министерства и на општините, тука се и проектите на јавните претпријатија, фондовите и акционерските друштва со доминантна државна сопственост. Податоците за овој табеларен приказ Центрите ги црпат од непосреден увид и контакти со наведените чинители, како и од Електронскиот систем за координација на планирањето, спроведувањето, следењето и оценувањето на политиката за поттикнување на рамномерен регионален развој.

C. Табеларен приказ за реализацијата на сите приватни инвестиции во планскиот регион во извештајната година.

Податоците за овој табеларен приказ Центрите ги црпат од непосреден увид и контакти со деловната заедница од планскиот регион, од регионалните стопански комори, како и од активностите на сопствените Бизнис центри.

Бидејќи Бизнис центрите од 2023 не се финансиски поддржани и повеќе не функционираат, и исто така бизнис заедницата не сака да споделува финансиски податоци за вложени инвестиции, во оваа табела се прикажани податоци од Државен завод за статистика за инвестиции во основни средства поделени по тип на дејности. Практично во табелата на местото каде треба да се внесе име на проектот е ставено името на дејноста. Прикажани се само податоците кои беа достапни кај Државниот завод на статистика.

D. Табеларен приказ на бројот и содржината на реализирани активности за обезбедување транспарентност во реализацијата на Програмата за развој на планскиот регион во извештајната година.

Податоците за овој табеларен приказ Центрите ги црпат од своето непосредно управување со проектите каде се тие носители во реализација на Програмата за развој на планскиот регион.

А. ТАБЕЛАРЕН ПРИКАЗ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА ПРОЕКТИТЕ И АКТИВНОСТИТЕ ВО ИЗВЕШТАЈНАТА 2023 ГОДИНА ВО ФУНКЦИЈА НА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВОЈ НА ПЛАНСКИОТ РЕГИОН 2021-2026 ГОДИНА, КАДЕ НОСИТЕЛ Е ЦЕНТАРОТ ЗА РАЗВОЈ НА ПЛАНСКИОТ РЕГИОН

(Табелата е прилагодена согласно бројот на дефинираните стратегиски цели, бројот на дефинираните приоритети во рамките на секоја од стратегиските цели, бројот на дефинираните мерки во рамките на секој од дефинираните приоритети и бројот на проектни активности во рамките на секоја од дефинираните мерки, согласно утврденото во Програмата за развој на планскиот регион 2021-2026 година)

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ 1 Унапредување на економијата и родовиот паритет преку користење на компаративните предности на човечките и материјалните ресурси, подобрување на инфраструктурата, инвестициска активност во МСП со нови технологии, знаење и иновативност, пристап до финансии и одржливост на животната средина, земјоделието и руралниот развој								
МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
Приоритет 1.1 Зголемување на конкурентноста на регионалната економија								
1.1.1	Поттикнување на претприемничкиот дух кај младата и особено женската популација преку обуки и поддршка за ИКТ и старт-ап на нови бизниси	Нема реализирани активности						
1.1.2	Креирање информациски систем за развој на иновации во регионот	Нема реализирани активности						
1.1.3	Поттикнување на здружување и формирање на кластери	Нема реализирани активности						

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
1.1.4	Поттикнување на можностите за искористување на домашни и странски извори за финансирање на МСП	Нема реализирани активности						
1.1.5	Брендирање на стоки и услуги препознатливи за регионот	Нема реализирани активности						
Приоритет 1.2 Јакнење и осовременување на МСП секторот								
1.2.1	Поттикнување на иницијативи за структурни промени на МСП секторот во регионот	Нема реализирани активности						
1.2.2	Поттикнување паметна специјализација за економски развој на регионот	Нема реализирани активности						
1.2.3	Зачувување на традиционалните занаети и развој на бизниси во рурални средини	Нема реализирани активности						

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И	
1.2.4	Поттикнување размена на искуства и знаење помеѓу субјекти од земјата и странство	Нема реализирани активности							
1.2.5	Поттикнување на женско претприемништво	Нема реализирани активности							
Приоритет 1.3 Зголемување на инвестициите во регионот									
1.3.1	Мапирање на инвестициски потенцијали во регионот	Нема реализирани активности							
1.3.2	Поттикнување на средби на бизнис заедницата со потенцијални инвеститори	Нема реализирани активности							
1.3.3	Организирање настани за промоција на бизнис секторот	Нема реализирани активности							
Приоритет 1.4 Унапредување на просторот преку развој на инфраструктурата									
1.4.1	Изградба и реконструкција на патната инфраструктура во регионот	Поддршка на регионалниот економски развој преку туризмот, културата и другите економски дејности/Реконструкција на улици Гоце Делчев и Димитар Влахов во Струга	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2021/2022 – развој на планските региони	2.210.286	3.353.757	Општина Струга	Граѓани од Општина Струга	Реконструирани 2 пешачки улици со камен со вкупна должина 143м и површина од 649м2

МЕРКА		ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
1.4.2	Поттикнување и развој на ИКТ инфраструктура во регионот	Нема реализирани активности							
1.4.3	Изградба и осовременување на комуналната инфраструктура во регионот	Нема реализирани активности							
1.4.4	Подготовка на техничка документација за инфраструктура	Нема реализирани активности							
Приоритет 1.5 Земјоделство и рурален развој									
1.5.1	Креирање модерен и продуктивен земјоделски сектор во регионот	Нема реализирани активности							
1.5.2	Надминување на актуелните проблеми во земјоделскиот сектор со цел негово осовременување	Нема реализирани активности							
1.5.3	Поттикнување и развој на органска храна	Нема реализирани активности							

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
1.5.4	Промоција на препознатливи земјоделски и сточарски производи од регионот и нивно брендирање	Нема реализирани активности						
1.5.5	Мерки за надминување на последиците од климатските промени во земјоделскиот сектор	Нема реализирани активности						
1.5.6	Стимулативни мерки за подигнување автохтони земјоделски насади и одгледување автохтони раси	Нема реализирани активности						
СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ 2 Конкурентно образование според потребите на локалните заедници, бизнис заедницата и пазарот на трудот, унапредување на родовата еднаквост и подобрување на пристапот до образование и социјални услуги на граѓаните, во насока на намалување на одлив на млади и депопулација, со продуктивно вработување и социјална згриженост на деца, изнемоштени и социјално зависни лица и ранливи категории								
Приоритет 2.1 Подобрување на квалитетот на образованието и прилагодување на потребите согласно барањата на пазарот на труд								
2.1.1	Иницирање на наставни програми според потребите на бизнис секторот, односно пазарот на труд	Нема реализирани активности						
2.1.2	Опремување на средните училишта со соодветни современи лаборатории и кабинети	Нема реализирани активности						

МЕРКА		ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
2.1.3	Поттикнување на иноваторството во средното образование	Кампови на иновации за средношколци	ФИТР, Американска агенција за развој и соработка, Шпаркасе банка	Програма за претприемничко образование и финансиска писменост	600.000	600.000	Џуниор Ачивмент МК	Ученици од средни училишта	Одржани 2 кампови за иновации со по 80 ученици, менторирање на 2 работни групи
2.1.4	Подигнување на капацитетот на наставниот кадар во средните училишта, и вклучување во образовните програми на ЕУ	Нема реализирани активности							
2.1.5	Воведување на кариерна ориентација во средните училишта ослободена од родовите стереотипи	Нема реализирани активности							
Приоритет 2.2 Поттикнување соработка помеѓу образованието и бизнис секторот									
2.2.1	Поттикнување задолжителна практична настава во средните училишта	Нема реализирани активности							
2.2.2	Посети на саеми на техника и технологија наменети за средните стручни училишта	Нема реализирани активности							
2.2.3	Креирање на бази на потребни профили од средното образование во АВРМ и нивно посредување во процесот на понуда и побарувачка	Нема реализирани активности							

МЕРКА		ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
2.2.4	Прекавалификација, доквалификација, доживотно учење согласно потребите на бизнис секторот	Нема реализирани активности							
2.2.5	Прогр. за менторство и практиканство за девојки во STEM (инжинерство, техноло. Индустр), за момчиња во образов, социјална заштита и социјални грижи	Нема реализирани активности							
Приоритет 2.3 Спречување на одлив на млади стручни кадри од регионот									
2.3.1	Креирање погодности за вработување на млади образовани лица преку државни стимулативни мерки кои ќе ги спроведуваат општините	Нема реализирани активности							
2.3.2	Креирање на стимулативни мерки за вработување на млади лица во рурални средини	Нема реализирани активности							
2.3.3	Стимулативни мерки за вработување и решавање на социјалните услови за лица повратници	Нема реализирани активности							

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И	
Приоритет 2.4 Еднакви можности за сите на пазарот на труд									
2.4.1	Стимулативни мерки за вработување на женската популација	Нема реализирани активности							
2.4.2	Креирање услови за достапност на работ. места за социјално ранливите категории	Нема реализирани активности							
2.4.3	Социјалната инклузија како предизвик во ЕУ интеграциите	Нема реализирани активности							
2.4.4	Подржување на принцип на солидарност за најранливите категории во општеството	Нема реализирани активности							
Приоритет 2.5 Еднаква достапност на услуги за сите граѓани во регионот									
2.5.1	Подигнување на квалитетот на социјални услуги и достапност за сите категории граѓани	Организација на обуки за подигање капацитети на Центарот за развој и Советот за развој/3 Обуки-Кост-бенефит анализа, користење на Вештачка интелигенција, Ефективно комуницирање и подигање на видливоста на регионалните проекти	Проект ОИРРР-фаза 2 / МЛС, СДЦ	Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој	58.000	58.000	Проектна единица, МЛС	Вработени во Центарот за развој на ЈЗПР	Реализирани 3 обуки за 5 вработени во Центарот за развој на ЈЗПР
2.5.1	Подигнување на квалитетот на социјални услуги и достапност за сите категории граѓани	Регионални форуми/Поддршка на Центарот за развој на ЈЗПР	Проект ОИРРР-фаза 2 / МЛС, СДЦ	Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој	130.200	130.274	Општини, претставници од јавни институции, бизнис сектор, НВО сектор, образовни институции	Претставници на сите засегнати страни во регионот	Реализирани 2 форуми, вкупно 86 учесници, 39 жени и 47 мажи, подготвени 3 концепти презен. пред СР на ЈЗПР и форумите

МЕРКА		ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
2.5.1	Подигнување на квалитетот на социјални услуги и достапност за сите категории граѓани	Подобрување на условите за здравствен туризам со реконструкција на ЈЗУ Кардиологија-Охрид, набавка на опрема и дигитализација	Проект ОИРРР-фаза 2 / МЛС, СДЦ	Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој	23.440.953	6.157.198	ЈЗУ-Кардиологија Охрид, Општина Охрид, Проектна единица	Пациенти и вработени во ЈЗУ Кардиологија	Реконструиран кров, замена на дел од прозори и врати, поставен дел од термо-фасада
2.5.1	Подигнување на квалитетот на социјални услуги и достапност за сите категории граѓани	Реконструкција на ЈЗУ Нефрологија Струга и креирање на услови за здравствен туризам во ЈЗПР	Проект ОИРРР-фаза 2 / МЛС, СДЦ	Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој	26.043.286	2.773.422	ЈЗУ-Нефрологија Струга, Општина Струга, Проектна единица	Пациенти и вработени во ЈЗУ Нефрологија	Завршени постапки за ЈН за Централен систем за Кислород, Осмоза, Греење и вентилација
2.5.1	Подигнување на квалитетот на социјални услуги и достапност за сите категории граѓани	Опременување на современ центар за физикална терапија во болницата Св.Еразмо - Охрид	Проект ОИРРР-фаза 2 / МЛС, СДЦ	Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој	2.473.304	546.104	ЈЗУ Св.Еразмо Охрид, Општина Охрид, Проектна единица	Пациенти во ЈЗУ Св.Еразмо од регионот и пошироко	Во просек по 1000 пациенти месечно добиваат хидротерапија
2.5.2	Подобрување на примарната здравствена заштита во руралните средини во регионот	Нема реализирани активности							
2.5.3	Социјална инклузија на стари изнем. лица	Нема реализирани активности							
2.5.4	Соц.инклузија за соц. Иск. кат. граѓани преку отв. Днев.центри								
2.5.5	Создавање на услови за прифаќање на децата во детски јасли и градинки	Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ/Реконструкција на кујната во ЈОУДГ „Планински цвет,, во Вевчани	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	1.628.745	1.628.745	Општина Вевчани	Деца од Вевчани и Струга	Малтерисување 203м2, цементна кошулка 57м2, молерисување 120м2, подни и сидни плочки 149м2, заменети 5 врати, водовод, канализац, опрема санитарии, електрична инсталација

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И	
2.5.6	Зголемување на опфатеноста на учениците и студентите во организирани сместувачки капацитети – домови	Нема реализирани активности							
СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ 3 Унапредениот туризам, природното и културното наследство, заштитената животна средина и користењето на обновливите извори на енергија се фактори за препознатлив одржлив развој во ЈЗПР									
Приоритет 3.1 Подобрување на достапноста и уреденоста на туристичките локалитети									
3.1.1	Изработка на урб.планска док. за уредување на турист.локалитети во регионот	Нема реализирани активности							
3.1.2	Мапирање на природни и културни реткости во регионот	Нема реализирани активности							
3.1.3	Патна инфраструктура до туристички локалитети адаптирана за лица со посебни потреби	Развој на руралниот туризам и другите комплементарни дејности во ЈЗПР/ Изгрдаба на пат од Мал Папрадник до Дебарско езеро – Центар Жупа	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	6.236.181	3.283.805	Општина Центар Жупа	Граѓани и посетители на Дебарско Езеро	Исчистен и израмнет терен, поставен тампон со d=20cm, должина на пат 660m, просечна ширина 3m
3.1.3	Патна инфраструктура до туристички локалитети адаптирана за лица со посебни потреби	Развој на руралниот туризам и другите комплементарни дејности во ЈЗПР/ Изгрдаба на улица Попој-Млака во Вевчани	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	5.102.089	5.102.089	Општина Вевчани	Граѓани и посетители на Општина Вевчани	Изграден асфалтиран пат со канал за одводнување, должина 647 m и просечна ширина 3 m со вграден асфалт на горен стрoj со d=7 cm

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
3.1.4	Обезбедување информации, сигнализација и визуелизација на туристички атракции	Нема реализирани активности						
3.1.5	Ревитализација на значајни локалитети од природното и културното наследство	Нема реализирани активности						
Приоритет 3.2 Надминување на сезоналниот карактер на туризмот во регионот								
3.2.1	Креирање регионални туристички пакети	Нема реализирани активности						
3.2.2	Редистрибуција на посетителите од познатите туристички центри во останатиот дел од регионот	Нема реализирани активности						
3.2.3	Привлекување на домашни и странски инвестиции за развој на сместувачки капацитети во внатрешноста на регионот	Нема реализирани активности						
3.2.4	Развој и унапредување на локалните манифестации, атрактивни за домашните и странски посетители во текот на целата година	Нема реализирани активности						

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
Приоритет 3.3 Поттикнување и развој на алтернативни форми на туристички активности и услуги								
3.3.1	Развој на планинскиот туризам во регионот	Нема реализирани активности						
3.3.2	Унапредување на спелеолошкиот туризам во регионот	Нема реализирани активности						
3.3.3	Развој и унапредување на можностите за зимски активности во регионот	Нема реализирани активности						
3.3.4	Развој и унапредување на агро-туризмот во регионот	Нема реализирани активности						
3.3.5	Развој на локални бизниси како поддршка за туристичките активности во внатрешноста во регионот	Нема реализирани активности						
Приоритет 3.4 Подобрување на управувањето со туристичките дестинации								
3.4.1	Креирање планови од страна на ЕЛС за управување со дестинации	Нема реализирани активности						

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
3.4.2	Обука на кадар потребен за управување со туристички дестинации	Нема реализирани активности						
3.4.3	Привлекување средства за уредување на локални туристички дестинации	Нема реализирани активности						
3.4.4	Маркетинг стратегии за промовирање на локални туристички дестинации	Нема реализирани активности						
3.4.5	Креирање локални понуди за посета на туристички дестинации	Нема реализирани активности						
Приоритет 3.5 Заштита на животна средина								
3.5.1	Воспоставување на интегриран регионален систем за управување со отпад	Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема /Набавка на садови за собирање отпад	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	670.806	670.806	Општина Дебрца	Граѓаните на Општина Дебрца Набавени и испорачани во Општина Дебрца 323 канти од 240л
3.5.2	Мерки за решавање проблем со кучиња скитници во регионот	Нема реализирани активности						
3.5.3	Заштита на биодиверзитетот во регионот	Нема реализирани активности						

МЕРКА		ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
3.5.4	Мерки за заштита од загадување на амбиенталниот воздух	Нема реализирани активности							
3.5.5	Мерки за заштита од загадување на водите	Нема реализирани активности							
3.5.6	Мерки за заштита од загадување на почвата	Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема /Набавка на трактор со плуг за снег и соларка	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	1.513.638	1.513.638	Општина Охрид и ЈКП Комуналец Охрид	ЈКП Комуналец Охрид	Набавен и испорачан трактор со плуг за снег и соларка за ЈКП Комуналец Охрид, извршена обука за ракување
3.5.6	Мерки за заштита од загадување на почвата	Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема /Набавка на трактор со цистерна	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	1.623.600	1.623.600	Општина Охрид и ЈКП Нискоградба Охрид	ЈКП Нискоградба Охрид	Набавен и испорачан трактор цистерна за шмукање фекалии за ЈКП Нискоградба Охрид, извршена обука за ракување
3.5.6	Мерки за заштита од загадување на почвата	Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема /Набавка на камион кипер со двојна кабина	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	4.350.000	4.350.000	Општина Охрид и ЈКП Водовод Охрид	ЈКП Водовод Охрид	Набавен и испорачан камион кипер за ЈКП Водовод Охрид, извршена обука за ракување
3.5.7	Преземање мерки за надминување на проблемите од климатските промени	Нема реализирани активности							

МЕРКА		ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
3.5.8	Мерки за справување со ризици од елементарни непогоди	Нема реализирани активности							
Приоритет 3.6 Подобрување на енергетската ефикасност и искористување на обновливи извори на енергија									
3.6.1	Стимулативни мерки за користење на обновливи извори на енергија	Нема реализирани активности							
3.6.2	Намалување на користењето на фосилните горива како енергенс во индустријата и домаќинствата	Нема реализирани активности							
3.6.3	Подобрување на енергетската ефикасност на јавните објекти	Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР/Реновирање на ПП објект во Дебар	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2021/2022 – развој на плански региони	4.629.548	4.629.548	Општини Дебар и Центар Жупа	Граѓаните на Општините Дебар, Центар Жупа и Маврово Ростуше	Рек.кров 186м2, спушт.тавани 234м2, малтер.сидови 600м2, термо-фасада 265м2, замена 19 прозорци, 8 врати, електрика
3.6.3	Подобрување на енергетската ефикасност на јавните објекти	Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР/Реновирање на ОУ Фаик Коница во Бачишта - Кичево	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2021/2022 – развој на плански региони	5.575.573	10.377.578	Општина Кичево	Ученици од основно училиште во Бачишта – Општина Кичево	Реконс.кров 888м2, малтерисување и варосување сидови 1104м2, спуштени тавани 661м2, цем.кошул.529м2, ПВЦ под 577м2, плочки 156м2, 12 врати, 3 прозори, демит фасада 62м2, електрика, водовод, канализација

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
3.6.3	Подобрување на енергетската ефикасност на јавните објекти	Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ/Реконструкција на ОУ Б.Бануши во Заграчани - Струга	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	7.575.536	3.049.648	Општина Струга	Ученици и вработени во ОУ во Заграчани - Струга Поставена термо фасада 257м2, цокле 25м2, монтирани 14 врати и 25 прозори, олуци 44м, окапници и парапетни даски по 86м
3.6.3	Подобрување на енергетската ефикасност на јавните објекти	Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ/Реконструкција на ОУ Св.Климент Охридски во Мороишта - Струга	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	5.749.233	2.287.012	Општина Струга	Ученици и вработени во ОУ во Мороишта - Струга Поставена термо фасада 275м2, цокле 53м2, монтирани 21 прозори со 140м2 стакло, окапници и парапетни даски
3.6.3	Подобрување на енергетската ефикасност на јавните објекти	Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ/Набавка и монтажа на фотонапонски системи на 5 јавни објекти во Кичево	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	6.310.023	5.251.707	Општина Кичево	Ученици и вработени во 3 ОУ(Р.Р.Зајази, К.Ј.Питу, С.Штерјоски) и 2 спортски сали (Ивндол и Јанчица) Монтирани 5 ФН системи од по 20KW, 190 панели, 5 инвертери, кабелски водови, конектори, клеми, држачи
3.6.3	Подобрување на енергетската ефикасност на јавните објекти	Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ/Реконструкција на општинска зграда во Белчишта – Општина Дебрца	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	3.695.601	4.045.601	Општина Дебрца	Вработени и граѓани од Општина Дебрца Реконструиран кров 858м2 со слеп под, фолија, летви, пластифициран лим, олуци 255м, заменети 8 врати и 8 прозори, малтерисување на сидови 186м2, спуштени тавани со изолација 55м2, подни плочки 54м2, 1 клима уред

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАН И СРЕДСТВА	ПАРТНЕРИ ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
3.6.3	Подобрување на енергетската ефикасност на јавните објекти	Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ/Реконструкција на ОУ Јунус Емре во Лисичани – Општина Пласница	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	7.245.829	6.542.679	Општина Пласница	Ученици и вработени во ОУ Ј.Емре во Лисичани Поставени термо-фасада 943м2, изолација на цокле 69м2, окапници на прозори 126м, реконструиран кров 1188м2(поставени хидро,термо изола), олуци 159м, пластифициран лим 430м2
3.6.3	Подобрување на енергетската ефикасност на јавните објекти	Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ/Реконструкција на Собрание на Општина Македонски Брод	Биро за регионален развој	Програма за рамномерен регионален развој 2022/2023 – развој на плански региони	6.013.793	7.001.715	Општина Македонски Брод	Вработените и граѓаните во Општина Македонски Брод Поставени спуштени плафони со термо-изолација 555м2, изолација под 98м2, плочки 361м2, заменети 39 врати и 55 прозорци, внатрешна топлинска изолација на сидови 680м2, глетување и молерисување сидови 1396м2, нова електрика
3.6.4	Стимулативни мерки за енергетска ефикасност во домаќинствата	Нема реализирани активности						
3.6.5	Поддршка на иницијативи за производство на алтернативни еколошки енергенси	Нема реализирани активности						

В. ТАБЕЛАРЕН ПРИКАЗ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА СИТЕ ПРОЕКТИ ВО ИЗВЕШТАЈНАТА 2023 ГОДИНА ВО ФУНКЦИЈА НА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВОЈ НА ПЛАНСКИОТ РЕГИОН 2021-2026 ГОДИНА

(Табелата е прилагодена согласно бројот на дефинираните стратегиски цели, бројот на дефинираните приоритети во рамките на секоја од стратегиските цели, бројот на дефинираните мерки во рамките на секој од дефинираните приоритети и бројот на проектни активности во рамките на секоја од дефинираните мерки, согласно утврденото во Програмата за развој на планскиот регион 2021-2026 година)

ТАБЕЛАРЕН ПРИКАЗ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА СИТЕ ПРОЕКТИ ВО ФУНКЦИЈА НА РЕГИОНАЛНИОТ РАЗВОЈ ВО ИЗВЕШТАЈНАТА 2023 ГОДИНА								
СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ 1 Унапредување на економијата и родовиот паритет преку користење на компаративните предности на човечките и материјалните ресурси, подобрување на инфраструктурата, инвестициска активност во МСП со нови технологии, знаење и иновативност, пристап до финансии и одржливост на животната средина, земјоделието и руралниот развој								
МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
Приоритет 1.1 Зголемување на конкурентноста на регионалната економија								
1.1.1	Поттикнување на претприемничкиот дух кај младата и особено женската популација преку обуки и поддршка за ИКТ и старт-ап на нови бизниси	Нема реализирани активности						
		Нема реализирани активности						
1.1.2	Креирање информациски систем за развој на иновации во регионот	Нема реализирани активности						

МЕРКА		ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
1.1.3	Поттикнување на здружување и формирање на кластери	Нема реализирани активности							
1.1.4	Поттикнување на можностите за искористување на домашни и странски извори за финансирање на МСП	Нема реализирани активности							
1.1.5	Брендирање на стоки и услуги препознатливи за регионот	Нема реализирани активности							
Приоритет 1.2 Јакнење и осовременување на МСП секторот									
1.2.1	Поттикнување на иницијативи за структурни промени на МСП секторот во регионот	Нема реализирани активности							
1.2.2	Поттикнување паметна специјализација за економски развој на регионот	Нема реализирани активности							
1.2.3	Зачувување на традиционалните занаети и развој на бизниси во рурални средини	Нема реализирани активности							

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И	
1.2.4	Поттикнување размена на искуства и знаење помеѓу субјекти од земјата и странство	Нема реализирани активности							
1.2.5	Поттикнување на женско претприемништво	Нема реализирани активности							
Приоритет 1.3 Зголемување на инвестициите во регионот									
1.3.1	Мапирање на инвестициски потенцијали во регионот	Нема реализирани активности							
1.3.2	Поттикнување на средби на бизнис заедницата со потенцијални инвеститори	Нема реализирани активности							
1.3.3	Организирање настани за промоција на бизнис секторот	Нема реализирани активности							
Приоритет 1.4 Унапредување на просторот преку развој на инфраструктурата									
1.4.1	Изградба и реконструкција на патната инфраструктура во регионот	Реконструкција и уредување на улица во с.Горенци (Општина Дебрца)	Биро за регионален развој	Програма за PPP 2022/2023 – развој на села	2.615.598	2.615.598	Општина Дебрца	Граѓаните од Општина Дебрца	Реконструирана улица со должина од 529 м, изградени тротоари со површина 793м2

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И	
1.4.1	Изградба и реконструкција на патната инфраструктура во регионот	Реконструкција на улица во Општина Охрид	Биро за регионален развој	Програма за РРР2022/2023 – развој на урбани подрачја	6.200.000	6.189.647	Општина Охрид	Граѓаните од Општина Охрид и посетителите	Реконструирана улица со должина од 1105 м
1.4.1	Изградба и реконструкција на патната инфраструктура во регионот	Реконструкција на улици во Општина Вевчани	Биро за регионален развој	Програма за РРР2022/2023 – развој на подрачја со специфични развојни потреби	2.150.782	2.150.782	Општина Вевчани	Граѓаните од Општина Вевчани	Реконструирани 200м улици во Општина Вевчани
1.4.1	Изградба и реконструкција на патната инфраструктура во регионот	Реконструкција на улица во Општина Центар Жупа	Биро за регионален развој	Програма за РРР2022/2023 – развој на села	3.600.000	3.600.000	Општина Центар Жупа	Граѓаните од Општина Центар Жупа	Реконструирана улица со должина од 565 м
1.4.1	Изградба и реконструкција на патната инфраструктура во регионот	Реконструкција на улица во Општина Кичево	Биро за регионален развој	Програма за РРР2022/2023 – развој на урбани подрачја	9.121.916	9.121.916	Општина Кичево	Граѓаните од Општина Кичево и посетителите	Реконструирана улица со должина од 1560 м
1.4.2	Поттикнување и развој на ИКТ инфраструктура во регионот	Нема реализирани активности							
1.4.3	Изградба и осовременување на комуналната инфраструктура во регионот	Изградба на секундарна мрежа за фекална канализација во Велешта – Општина Струга	Биро за регионален развој	Програма за РРР2022/2023 – развој на села	5.900.000	5.899.096	Општина Струга	Граѓаните на Општина Струга	Изградена секундарна мрежа за фекална канализација

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И	
1.4.4	Подготовка на техничка документација за инфраструктура	Изработка на техничка документација – основен проект за потпорен сид во с.Колари – Општина Кичево	Биро за регионален развој	Програма за PPP 2022/2023 – развој на села	710.000	707.657	Општина Кичево	Граѓаните на Општина Кичево	Изготвена проектна и техничка документација за потпорен сид
1.4.4	Подготовка на техничка документација за инфраструктура	Подготовка на техничка документација за пат с.Лескоец до с.Долно Лакочереј и Горно Лакочереј – Општина Охрид	Биро за регионален развој	Програма за PPP 2022/2023 – развој на села	2.362.593	2.362.593	Општина Охрид	Граѓаните на Општина Охрид	Изготвена техничка документација за пат од Лескоец до Долно и Горно Лакочереј
1.4.4	Подготовка на техничка документација за инфраструктура	Подготовка на техничка документација – основен проект за реконструкција на улица во с.Лисичани – Општина Пласница	Биро за регионален развој	Програма за PPP 2022/2023 – развој на села	2.165.738	2.165.738	Општина Пласница	Граѓаните на Општина Пласница	Изготвена техничка документација – основен проект за реконструкција на улица
1.4.4	Подготовка на техничка документација за инфраструктура	Подготовка на техничка документација за реконструкција на пристапен пат од с.Бомово до с.Сушица – Општина Дебар	Биро за регионален развој	Програма за PPP 2022/2023 – развој на подрачја со специфични развојни потреби	6.500.000	6.500.000	Општина Дебар	Граѓаните на Општина Дебар	Изготвена техничка документација за реконструкција на пристапен пат
1.4.4	Подготовка на техничка документација за инфраструктура	Подготовка на техничка документација – основен проект за линиска инфраструктурна градба – изградба и реконструкција на улици и краци во Општина Пласница	Биро за регионален развој	Програма за PPP 2022/2023 – развој на подрачја со специфични развојни потреби	2.200.000	2.200.000	Општина Пласница	Граѓаните на Општина Пласница	Изготвена техничка документација – основен проект за линиска инфраструктурна градба – изградба и реконструкција на улици и краци

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
Приоритет 1.5 Земјоделство и рурален развој								
1.5.1	Креирање модерен и продуктивен земјоделски сектор во регионот	Нема реализирани активности						
1.5.2	Надминување на актуелните проблеми во земјоделскиот сектор со цел негово осовременување	Нема реализирани активности						
1.5.3	Поттикнување и развој на органска храна	Нема реализирани активности						
1.5.4	Промоција на препознатливи земјоделски и сточарски производи од регионот и нивно брендирање	Нема реализирани активности						
1.5.5	Мерки за надминување на последиците од климатските промени во земјоделскиот сектор	Нема реализирани активности						
1.5.6	Стимулативни мерки за подигнување автохтони земјоделски насади и одгледување автохтони раси	Нема реализирани активности						

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ 2 Конкурентно образование според потребите на локалните заедници, бизнис заедницата и пазарот на трудот, унапредување на родовата еднаквост и подобрување на пристапот до образование и социјални услуги на граѓаните, во насока на намалување на одлив на млади и депопулација, со продуктивно вработување и социјална згриженост на деца, изнемоштени и социјално зависни лица и ранливи категории

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
Приоритет 2.1 Подобрување на квалитетот на образованието и прилагодување на потребите согласно барањата на пазарот на труд								
2.1.1	Иницирање на наставни програми според потребите на бизнис секторот, односно пазарот на труд	Нема реализирани активности						
2.1.2	Опремување на средните училишта со соодветни современи лаборатории и кабинети	Нема реализирани активности						
2.1.3	Поттикнување на иноваторството во средното образование	Нема реализирани активности						
2.1.4	Подигнување на капацитетот на наставниот кадар во средните училишта, и вклучување во образовните програми на ЕУ	Нема реализирани активности						
2.1.5	Воведување на кариерна ориентација во средните училишта ослободена од родовите стереотипи	Нема реализирани активности						

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
Приоритет 2.2 Поттикнување соработка помеѓу образованието и бизнис секторот								
2.2.1	Поттикнување задолжителна практична настава во средните училишта	Нема реализирани активности						
2.2.2	Посети на саеми на техника и технологија наменети за средните стручни училишта	Нема реализирани активности						
2.2.3	Креирање на бази на потребни профили од средното образование во АВРМ и нивно посредување во процесот на понуда и побарувачка	Нема реализирани активности						
2.2.4	Преквалификација, доквалификација, доживотно учење согласно потребите на бизнис секторот	Нема реализирани активности						
2.2.5	Програма за менторство и практиканство особено за девојки во STEM (инжинерство, технологија, индустрија), а за момчиња во образование, социјална заштита и социјални грижи	Нема реализирани активности						

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
Приоритет 2.3 Спречување на одлив на млади стручни кадри од регионот								
2.3.1	Креирање погодности за вработување на млади образовани лица преку државни стимулативни мерки кои ќе ги спроведуваат општините	Нема реализирани активности						
2.3.2	Креирање на стимулативни мерки за вработување на млади лица во рурални средини	Нема реализирани активности						
2.3.3	Стимулативни мерки за вработување и решавање на социјалните услови за лица повратници	Нема реализирани активности						
Приоритет 2.4 Еднакви можности за сите на пазарот на труд								
2.4.1	Стимулативни мерки за вработување на женската популација	Нема реализирани активности						
2.4.2	Креирање услови за достапност на работни места за социјално ранливите категории	Нема реализирани активности						

МЕРКА		ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
2.4.3	Социјалната инклузија како предизвик во ЕУ интеграциите	Нема реализирани активности							
2.4.4	Поддржување на принцип на солидарност за најранливите категории	Нема реализирани активности							
Приоритет 2.5 Еднаква достапност на услуги за сите граѓани во регионот									
2.5.1	Подигнување на квалитетот на социјални услуги и достапност за сите	Нема реализирани активности							
2.5.2	Подобрување на примарната здравствена заштита во руралните средини	Нема реализирани активности							
2.5.3	Социјална инклузија на стари изнемоштени лица	Нема реализирани активности							
2.5.4	Соц.инклузија за соц. исклучени категории со отворање дневни центри за згрижување	Нема реализирани активности							
2.5.5	Создавање на услови за прифаќање на децата во детски јасли и градинки	Нема реализирани активности							
2.5.6	Зголемување на опфатеноста на учениците и студентите во организ. сместувачки капацитети – домови	Нема реализирани активности							

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ 3 Унапредениот туризам, природното и културното наследство, заштитената животна средина и користењето на обновливите извори на енергија се фактори за препознатлив одржлив развој во ЈЗПР

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И	
Приоритет 3.1 Подобрување на достапноста и уреденоста на туристичките локалитети									
3.1.1	Изработка на урбанистичко-планска документација за уредување на туристичките локалитети во регионот	Нема реализирани активности							
3.1.2	Мапирање на природни и културни реткости во регионот	Нема реализирани активности							
3.1.3	Патна инфраструктура до туристички локалитети адаптирана за лица со посебни потреби	Нема реализирани активности							
3.1.4	Обезбедување информации, сигнализација и визуелизација на туристички атракции	Нема реализирани активности							
3.1.5	Ревитализација на значајни локалитети од природното и културното наследство	Уредување на рекреативен простор и поставување опрема во Општина Кичево	Биро за регионален развој	Програма за РРР 2022/2023 – развој на подрачја со специфични развојни потреби	16.000.000	16.000.000	Општина Кичево	Граѓаните и посетителите на Општина Кичево	Уреден и опремен со урбана и спортска опрема рекреативниот простор

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
Приоритет 3.2 Надминување на сезоналниот карактер на туризмот во регионот								
3.2.1	Креирање регионални туристички пакети	Нема реализирани активности						
3.2.2	Редистрибуција на посетителите од познатите туристички центри во останатиот дел од регионот	Нема реализирани активности						
3.2.2	Редистрибуција на посетителите од познатите туристички центри во останатиот дел од регионот	Нема реализирани активности						
3.2.3	Привлекување на домашни и странски инвестиции за развој на сместувачки капацитети во внатрешноста на регионот	Нема реализирани активности						
3.2.4	Развој и унапредување на локалните манифестации, атрактивни за домашните и странски посетители во текот на целата година	Нема реализирани активности						

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И	
Приоритет 3.3 Поттикнување и развој на алтернативни форми на туристички активности и услуги									
3.3.1	Развој на планинскиот туризам во регионот	Нема реализирани активности							
3.3.2	Унапредување на спелеолошкиот туризам во регионот	Нема реализирани активности							
3.3.3	Развој и унапредување на можностите за зимски активности во регионот	Нема реализирани активности							
3.3.4	Развој и унапредување на агро-туризмот во регионот	Нема реализирани активности							
3.3.5	Развој на локални бизниси како поддршка за туристичките активности во внатрешноста во регионот	Развој на спортски туризам во Општина Охрид / Изградба на вежбаиште за голф	Министерство за локална самоуправа	Програма за надминување на диспаратите и конкурентност 2023	5.700.000	6.376.777	Општина Охрид	Граѓаните и посетителите на Општина Охрид	Изградено вежбаиште за голф на терен од 30000м2 на поранешна касарна во Охрид
Приоритет 3.4 Подобрување на управувањето со туристичките дестинации									
3.4.1	Креирање планови од страна на ЕЛС за управување со дестинации	Нема реализирани активности							

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
3.4.2	Обука на кадар потребен за управување со туристички дестинации	Нема реализирани активности						
3.4.3	Привлекување средства за уредување на локални туристички дестинации	Нема реализирани активности						
3.4.4	Маркетинг стратегии за промовирање на локални туристички дестинации	Нема реализирани активности						
3.4.5	Креирање локални понуди за посета на туристички дестинации	Нема реализирани активности						
Приоритет 3.5 Заштита на животна средина								
3.5.1	Воспоставување на интегриран регионален систем за управување со отпад	Нема реализирани активности						
3.5.2	Мерки за решавање проблем со кучиња скитници во регионот	Нема реализирани активности						

МЕРКА	ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И	
3.5.3	Заштита на биодиверзитетот во регионот	Нема реализирани активности							
3.5.4	Мерки за заштита од загадување на амбиенталниот воздух	Нема реализирани активности							
3.5.5	Мерки за заштита од загадување на водите	Доизградба на канал Лоштица за прифаќање и одведување атмосферски води во Општина Македонски Брод	Министерство за локална самоуправа	Програма за надминување диспаратети и конкурентност 2023	5.800.000	5.800.000	Општина Македонски Брод	Граѓаните на Општина Македонски Брод	Изграден канал за прифаќање и одведување атмосферски води
3.5.5	Мерки за заштита од загадување на водите	Набавка на вакум цистерна за одржување на водоводни и канализациони системи во Општина Струга	Биро за регионален развој	Програма за PPP 2022/2023 – развој на подрачја со специфични развојни потреби	7.200.000	7.200.000	Општина Струга	Граѓаните на Општина Струга	Набавена вакум цистерна за одржување на водоводни и канализациони системи
3.5.6	Мерки за заштита од загадување на почвата	Нема реализирани активности							
3.5.7	Преземање мерки за надминување на проблемите од климатските промени	Нема реализирани активности							

МЕРКА		ПРОЕКТ / АКТИВНОСТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ПРОГРАМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	КОРИСНИК	ИНДИКАТОР/И
3.5.8	Мерки за справување со ризици од елементарни непогоди	Набавка на теренско возило за набљудување на ловечки терен и евентуални шумски пожари на територија на Општина Кичево	Биро за регионален развој	Програма за PPP 2022/2023 – развој на подрачја со специфични развојни потреби	354.000	354.000	Ловечко друштво „Еко-фазан,, - Кичево	Граѓаните и посетителите на Општина Кичево	Набавено теренско возило
Приоритет 3.6 Подобрување на енергетската ефикасност и искористување на обновливи извори на енергија									
3.6.1	Стимулативни мерки за користење на обновливи извори на енергија	Нема реализирани активности							
3.6.2	Намалување на користењето на фосилните горива како енергенси во индустријата и домаќинствата	Нема реализирани активности							
3.6.3	Подобрување на енергетската ефикасност на јавните објекти	Нема реализирани активности							
3.6.4	Стимулативни мерки за енергетска ефикасност во домаќинствата	Нема реализирани активности							
3.6.5	Поддршка на иницијативи за производство на алтернативни еколошки енергенси	Нема реализирани активности							

С. ТАБЕЛАРЕН ПРИКАЗ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА СИТЕ ПРИВАТНИ ИНВЕСТИЦИИ ВО ПЛАНСКИОТ РЕГИОН ВО ИЗВЕШТАЈНАТА 2023 ГОДИНА

(Табелата се прилагодува согласно бројот на дефинираните стратегиски цели, бројот на дефинираните приоритети во рамките на секоја од стратегиските цели и бројот на приватни инвестициски проекти во рамките на секој од дефинираните приоритети)

ТАБЕЛАРЕН ПРИКАЗ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА СИТЕ ПРИВАТНИ ИНВЕСТИЦИИ ВО ПЛАНСКИОТ РЕГИОН ВО ИЗВЕШТАЈНАТА 2023 ГОДИНА							
СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ 1 Унапредување на економијата и родовиот паритет преку користење на компаративните предности на човечките и материјалните ресурси, подобрување на инфраструктурата, инвестициска активност во МСП со нови технологии, знаење и иновативност, пристап до финансии и одржливост на животната средина, земјоделието и руралниот развој							
ПРИОРИТЕТ		ПРОЕКТ	ФИНАНСИСКИ ИЗВОРИ	ВКУПНА ВРЕДНОСТ НА ПРОЕКТОТ (во денари)	РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА	НОСИТЕЛ	ИНДИКАТОР/И
1.1	Зголемување на конкурентноста на регионалната економија						
1.2	Јакнење и осовременување на МСП секторот	Нема податоци					
1.3	Зголемување на инвестициите	Рударство и вадење на камен; преработувачка индустрија; Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	Приватни инвестиции	2.164.000.000	2.164.000.000	Нема податоци	/
1.4	Развој на инфраструктурата	Инвестиции во градежништво	Приватни инвестиции	7.123.000.000	7.123.000.000	Нема податоци	/
1.5	Унапредување на земјоделството и руралниот развој	Инвестиции во основни средства во земјоделство, шумарство, рибарство	Приватни инвестиции	378.000.000	378.000.000	Нема податоци	/

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ 2 Конкурентно образование според потребите на локалните заедници, бизнис заедницата и пазарот на трудот, унапредување на родовата еднаквост и подобрување на пристапот до образование и социјални услуги на граѓаните, во насока на намалување на одлив на млади и депопулација, со продуктивно вработување и социјална згриженост на деца, изнемоштени и социјално зависни лица и ранливи категории

2.1	Подобрување на квалитетот на образованието и прилагодување на потребите согласно барањата на пазарот на трудот	Нема податоци					
2.2	Поттикнување соработка помеѓу образование и бизнис сектор	Стручни, научни и технички дејности, административни и помошни услужни дејности	Приватни инвестиции	53.000.000	53.000.000	Нема податоци	/
2.3	Спречување на одлив на млади стручни кадри од регионот	Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување, образование, дејности на здравствена и социјална заштита	Приватни инвестиции	721.000.000	721.000.000	Нема податоци	/
2.4	Еднакви можности за сите на пазарот на труд	Нема податоци					
2.5	Еднаква достапност на услуги за сите граѓани во регионот	Нема податоци					

СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ 3 Унапредениот туризам, природното и културното наследство, заштитената животна средина и користењето на обновливите извори на енергија се фактори за препознатлив одржлив развој во ЈЗПР

3.1	Подобрување на достапноста и уреденоста на туристичките локалитети	Финансиски дејности и дејности на осигурување	Приватни инвестиции	174.000.000	174.000.000	Нема податоци	/
3.2	Надминување на сезоналниот карактер на туризмот во регионот	Трговија на големо и мало; Поправка на моторни возила и мотоцикли; Транспорт и складирање; Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	Приватни инвестиции	1.365.000.000	1.365.000.000	Нема податоци	/
3.3	Поттикнување и развој на алтернативни-рурални форми на туристички активности и услуги	Уметност, забава и рекреација, други услужни дејности	Приватни инвестиции	14.000.000	14.000.000	Нема податоци	/
3.4	Подобрување на управувањето со туристичките дестинации	Информации и комуникации	Приватни инвестиции	8.000.000	8.000.000	Нема податоци	/
3.5	Заштита на животна средина	Нема податоци					

Е. ТАБЕЛАРЕН ПРИКАЗ НА РЕАЛИЗИРАНИТЕ АКТИВНОСТИ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ТРАНСПАРЕНТНОСТ ВО ИЗВЕШТАЈНАТА 2023 ГОДИНА

БРОЈ И СОДРЖИНА НА РЕАЛИЗИРАНИ АКТИВНОСТИ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ТРАНСПАРЕНТНОСТ ВО ИЗВЕШТАЈНАТА 2023 ГОДИНА									
МЕСЕЦ	СООПШТЕНИЈА ЗА ЈАВНОСТ	ПРЕС КОНФЕРЕНЦИИ	ОБЈАВИ НА МЕДИУМИТЕ	ИЗЈАВИ ЗА МЕДИУМИТЕ	ГОСТУВАЊА НА МЕДИУМИТЕ	ОБЈАВИ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ			
						Facebook	Instagram	Twitter	YouTube
Јануари	<p>Објава за тендерска постапка за Набавка на софтвер за дигитализација во ЈЗУ Кардиологија – Охрид.</p> <p>Објава за тендерска постапка за Изведба на работи за реконструкција на ЈЗУ Кардиологија – Охрид.</p> <p>Објава за тендерска постапка за Услуги за надзор при изведба на објекти.</p>		<p>Објава во локалните медиумите и портали за започнувањето со подготовки за реализација на капиталните инвестиции во Регионот во 2023 година.</p>			<p>1. Објавување на информации од тековното работење на Центарот – 2 објави;</p> <p>2. Споделување на огласи и повици за можности за финансирање на проекти за правни и физички лица и општини од регионот – 7 објави;</p> <p>3. Споделување на различни настани кои се случуваат во Регионот – 1 објава;</p> <p>4. Споделување на 2 објави за обуки.</p>	<p>Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Instagram канал заклучно со 31.12.2023</p>	<p>Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Twitter канал заклучно со 31.12.2023</p>	<p>Во овој месец не се објавени видео материјали на YouTube каналот на Центарот.</p>
Февруари	<p>Соопштение/Најава за седница на Советот за развој на Регионот.</p> <p>Објава за тендерска постапка за Набавка на Товарно возило – камион кипер со двојна кабина за водоснабдителни интервенции за потребите на ЈП Водовод – Охрид.</p> <p>Објава за тендерска постапка за Инсталација на 6 фотоволтаични системи во 6 објекти во Општина Кичево.</p>		<p>Објава за медиумите и порталите по повод завршување на работите и предавање во употреба на пет улици во стариот дел на Струга, што е дел од проектот за подобрување на локалната патна инфраструктура, одобрен од МЛС/БРР.</p> <p>Објава за медиумите за избор на Кирил Пецаков за Претседател на Советот за развој на ЈЗПР.</p>	<p>По повод завршување на работите и извршената реконструкција на петте улици во Струга изјави за ТВ медиумите дадоа градоначалникот на Општина Струга, Рамиз Мерко и директорот на Центарот за развој, Мирјана Лозаноска.</p> <p>Изјава за медиумите на градоначалникот на Општина Охрид, Кирил Пецаков по повод неговиот избор за претседател на Советот за развој.</p>		<p>1. Објавување на информации од тековното работење на Центарот – 6 објави;</p> <p>2. Споделување на огласи и повици за можности за финансирање на проекти за правни и физички лица и општини од регионот – 1 објава;</p> <p>3. Споделување на настани проекти од општините од регионот – 1 објава;</p>	<p>Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Instagram канал заклучно со 31.12.2023</p>	<p>Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Twitter канал заклучно со 31.12.2023</p>	<p>Во овој месец не се објавени видео материјали на YouTube каналот на Центарот.</p>

	Објава за тендерска постапка за Изградба на пат од Мал Папрадник до Дебарско езеро – Општина Центар Жупа, и Изградба на улица „Попој-Млака“ – Општина Вевчани.		Објава за медиумите по повод предавањето на контејнери за отпад на Општина Дебрца во рамки на проектот „Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема“, одобрен од МЛС/БРР.	Изјава за медиумите на градоначалникот на Општина Дебрца, Зоран Ногачески по повод преземањето на контејнерите за отпад од проектот на Центарот за развој.					
МЕСЕЦ	СООПШТЕНИЈА ЗА ЈАВНОСТ	ПРЕС КОНФЕРЕНЦИИ	ОБЈАВИ НА МЕДИУМИТЕ	ИЗЈАВИ ЗА МЕДИУМИТЕ	ГОСТУВАЊА НА МЕДИУМИТЕ	ОБЈАВИ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ			
						Facebook	Instagram	Twitter	YouTube
Март	Најава во медиумите за потпишување договор на Центарот за развој и МЛС за нов грант за реконструкција на болницата за Нефрологија во Струга. Најава за медиумите за одржување на седница на Советот за развој на ЈЗПР.	Конференција за новинарите на министерот за локална самоуправа, Ристо Пенев, градоначалникот на Општина Струга, Рамиз Мерко и директорот на Центарот за развој, Мирјана Лозаноска по повод потпишувањето на договор за одобрен грант за реконструкција на болницата за „Нефрологија“ во Струга, одобрен преку Грантовата шема на проектот „Одржлив и инклузивен PPP“.	Соопштение за медиумите по повод потпишаниот договор за одобриот грант за реконструкција на болницата за „Нефрологија“ во Струга. Соопштение за медиумите за одржана седница на Советот за развој на ЈЗПР и разгледаните прашања од регионално значење.		Гостување на директорката на Центарот за развој, Мирјана Лозаноска на ТВМ – Охрид за активностите на Центарот во тековната година и очекувањата за реализација на регионални проекти.	1. Објавување на информации од тековното работење на Центарот – 7 објави; 2. Споделување на огласи и повици за можности за финансирање на проекти за правни и физички лица и општини од регионот – 3 објави; 3. Споделување на различни настани кои се случуваат во Регионот – 1 објава; 4. Споделување на настани проекти од општините од регионот – 3 објави; 5. Споделување на 4 објави за обуки.	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Instagram канал заклучно со 31.12.2023	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Twitter канал заклучно со 31.12.2023	Во овој месец не се објавени видео материјали на YouTube каналот на Центарот.
МЕСЕЦ	СООПШТЕНИЈА ЗА ЈАВНОСТ	ПРЕС КОНФЕРЕНЦИИ	ОБЈАВИ НА МЕДИУМИТЕ	ИЗЈАВИ ЗА МЕДИУМИТЕ	ГОСТУВАЊА НА МЕДИУМИТЕ	ОБЈАВИ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ			

Април	Соопштение/Најава за седница на Советот за развој на ЈЗПР.		Соопштение за јавност по повод потпишаните договори за финансиска поддршка на работењето во тековната година на Центрите за развој и Министерството за локална самоуправа.		Прилог во централниот дневник на Македонската телевизија за тековните активности на Центарот за развој низ разговор со директорката, Мирјана Лозаноска.	<p>1. Објавување на информации од тековното работење на Центарот – 3 објави;</p> <p>2. Споделување на огласи и повици за можности за финансирање на проекти за правни и физички лица и општини од регионот – 2 објави;</p> <p>3. Споделување на различни настани кои се случуваат во Регионот – 3 објави;</p> <p>4. Споделување на настани проекти од општините од регионот – 3 објави;</p> <p>5. Споделување на 2 објави за обуки.</p>	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Instagram канал заклучно со 31.12.2023	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Twitter канал заклучно со 31.12.2023	Во овој месец не се објавени видео материјали на YouTube каналот на Центарот.
МЕСЕЦ	СООПШТЕНИЈА ЗА ЈАВНОСТ	ПРЕС КОНФЕРЕНЦИИ	ОБЈАВИ НА МЕДИУМИТЕ	ИЗЈАВИ ЗА МЕДИУМИТЕ	ГОСТУВАЊА НА МЕДИУМИТЕ	ОБЈАВИ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ			

МЕСЕЦ	СООПШТЕНИЈА ЗА ЈАВНОСТ	ПРЕС КОНФЕРЕНЦИИ	ОБЈАВИ НА МЕДИУМИТЕ	ИЗЈАВИ ЗА МЕДИУМИТЕ	ГОСТУВАЊА НА МЕДИУМИТЕ	ОБЈАВИ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ			
						Facebook	Instagram	Twitter	YouTube
Мај	<p>Објава за тендерска постапка за Изведба на работи за реконструкција на ЈЗУ-„Нефрологија“ - Струга.</p> <p>Објава за тендерска постапка за Инсталација на систем за реверзибилна осмоза во ЈЗУ „Нефрологија“ – Струга.</p> <p>Објава за тендерска постапка за Изведба на работи за реконструкција на ОУ „Бафтијар Бануши“ во Заграчани-Општина Струга, и Изведба на работи за реконструкција на ОУ „Св. Климент Охридски“ во Моришта – Општина Струга.</p> <p>Објава за тендерска постапка за Опременување на современ центар за физикална терапија во болницата „Св. Еразмо“.</p>	<p>Конференција за новинарите на градоначалникот на Општина Охрид, Кирил Пецаков и директорот на Центарот за развој Мирјана Лозаноска по повод предавањето на новата опрема за потребите на ЈП „Охридски Комуналец“, Охрид и ЈП „Нискоградба“, Охрид, што е дел од проектот „Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема“, одобрен од МЛС/БРР.</p>	<p>Соопштение за јавност по повод завршување на работите за реконструкција на општинската зграда на Дебрца во Белчишта што е дел од проектот за „Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗГР и искористување на ОИЕ“, одобрен од страна на МЛС/БРР.</p>	<p>Изјава за медиумите на градоначалникот на Општина Дебрца, Зоран Ногачески по повод извршената реконструкција на општинската зграда.</p>	<p>1. Објавување на информации од тековното работење на Центарот – 1 објава;</p> <p>2. Споделување на огласи и повици за можности за финансирање на проекти за правни и физички лица и општини од регионот – 7 објави;</p> <p>3. Споделување на 1 објава за обуки.</p>	<p>Центарот за развој на ЈЗГР нема отворено Instagram канал заклучно со 31.12.2023</p>	<p>Центарот за развој на ЈЗГР нема отворено Twitter канал заклучно со 31.12.2023</p>	<p>Во овој месец не се објавени видео материјали на YouTube каналот на Центарот.</p>	

Јуни	Објава за тендерска постапка за Изведба на работи за реконструкција на ОУ „Саид Најдени“ во Општина Дебар.		Соопштение за јавност по повод предавањето во употреба на реконструираното училиште „Фаик Коница“ во н.м. Бачишта, Кичево во рамките на проектот „Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР“, одобрен од страна на МЛС/БРР.			1. Споделување на огласи и повици за можности за финансирање на проекти за правни и физички лица и општини од регионот – 2 објави;	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Instagram канал заклучно со 31.12.2023	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Twitter канал заклучно со 31.12.2023	Во овој месец не се објавени видео материјали на YouTube каналот на Центарот.
МЕСЕЦ	СООПШТЕНИЈА ЗА ЈАВНОСТ	ПРЕС КОНФЕРЕНЦИИ	ОБЈАВИ НА МЕДИУМИТЕ	ИЗЈАВИ ЗА МЕДИУМИТЕ	ГОСТУВАЊА НА МЕДИУМИТЕ	ОБЈАВИ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ			
						Facebook	Instagram	Twitter	YouTube
Јули	Објава за тендерска постапка за Набавка и инсталација на соларен систем за загревање на санитарна топла вода и Набавка и инсталација на фото-напонски панели од 40kw за ЈЗУ „Нефрологија“ Струга.	Конференција за новинарите на градоначалникот на Општина Охрид Кирил Пецаков и директорот на Центарот за развој, Мирјана Лозаноска по повод предавањето на товарно возило за потребите на ЈП „Водовод“ Охрид, што е дел од проектот „Јакнење на капацитетите на ЈКП преку набавка на опрема“, одобрен од страна на МЛС/БРР.				1. Објавување на информации од тековното работење на Центарот – 2 објави; 2. Споделување на настани проекти од општините од регионот – 2 објави;	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Instagram канал заклучно со 31.12.2023	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Twitter канал заклучно со 31.12.2023	Во овој месец не се објавени видео материјали на YouTube каналот на Центарот.
МЕСЕЦ	СООПШТЕНИЈА ЗА ЈАВНОСТ	ПРЕС КОНФЕРЕНЦИИ	ОБЈАВИ НА МЕДИУМИТЕ	ИЗЈАВИ ЗА МЕДИУМИТЕ	ГОСТУВАЊА НА МЕДИУМИТЕ	ОБЈАВИ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ			
						Facebook	Instagram	Twitter	YouTube

Август	Објава за тендерска постапка за Инсталација на систем за реверзибилна осмоза во ЈЗУ „Нефрологија“ – Струга. Објава за тендерска постапка за Набавка на масло и гориво.				Гостување/Интервју на директорката на Центарот за развој, Мирјана Лозаноска во утринската програма на Македонската Телевизија за активностите на Центарот за развој.	Во овој месец не се објавени вести, настани, промоции на фејсбук страната на Центарот.	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Instagram канал заклучно со 31.12.2023	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Twitter канал заклучно со 31.12.2023	Во овој месец не се објавени видео материјали на YouTube каналот на Центарот.
Септември	Објава за тендерска постапка за Инсталација на систем за дистрибуција на медицински кислород во ЈЗУ „Нефрологија“ Струга. Објава за тендерска постапка за Изведба на работи за реконструкција на ЈЗУ „Нефрологија“ Струга. Објава за тендерска постапка за Набавка и инсталација на соларен систем за загревање на санитарна топла вода и Набавка и инсталација на фото-напонски панели од 40kw за ЈЗУ „Нефрологија“ Струга.		Соопштение за јавност по повод завршувањето на активностите на Центарот за развој за зголемување на енергетската ефикасност на Општинското Собрание на Општина Македонски Брод, што е дел од проектот „Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ“, одобрен од МЛС/БРР.			Во овој месец не се објавени вести, настани, промоции на фејсбук страната на Центарот.	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Instagram канал заклучно со 31.12.2023	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Twitter канал заклучно со 31.12.2023	Во овој месец не се објавени видео материјали на YouTube каналот на Центарот.
МЕСЕЦ	СООПШТЕНИЈА ЗА ЈАВНОСТ	ПРЕС КОНФЕРЕНЦИИ	ОБЈАВИ НА МЕДИУМИТЕ	ИЗЈАВИ ЗА МЕДИУМИТЕ	ГОСТУВАЊА НА МЕДИУМИТЕ	ОБЈАВИ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ			
						Facebook	Instagram	Twitter	YouTube

Октомври	<p>Објава за тендерска постапка за Изведба на работи за реконструкција на ЈЗУ „Нефрологија“ Струга.</p> <p>Објава за тендерска постапка за Опременување на современ центар за физикална терапија во болницата „Св.Еразмо“.</p>		<p>Соопштение за дводневната обука на Центарот и општините Вевчани, Дебар, Пласница, Кичево и Охрид, организирана од страна на UNDP, и отпочнувањето на проектот за подготовка на техничка документ.</p> <p>Соопштение за предавање во употреба на локал. пат „Попој-Млака“ во Вевчани, проект „Развој на руралниот туризам и др. компле. дејности во ЈЗПР“, одобрен од МЛС/БРР.</p> <p>Соопштение за завршени активности за реконструкција на ОУ „Јунус Емре“ во н.м. Лисичани-Пласница проект „Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ“, МЛС/БРР.</p> <p>Соопштение за реконстр. на ОУ „Св. Кл. Охридски“ во н.м. Моришта во Струга во рамки на проектот „Подобрена енергетска ефикасност во ЈЗПР и искористување на ОИЕ“, одобрен од МЛС/БРР.</p>	Изјава на градоначалникот на Општина Вевчани, Спасе Кочовски за локалните медиуми и портали во Охрид и Струга по повод предавањето во употреба на локалната улица „Попој-Млака“.	Прилог со директорката на Центарот за развој, Мирјана Лозаноска за Македонската Телевизија за активностите на доменот на изготвувањето на проектна документација за решавање на проблемот со отпадните води во регионот.	<p>1. Објавување на информации од тековното работење на Центарот – 5 објави;</p> <p>2. Споделување на огласи и повици за можности за финансирање на проекти за правни и физички лица и општини од регионот – 1 објава;</p> <p>3. Споделување на различни настани кои се случуваат во Регионот – 1 објава;</p> <p>4. Споделување на настани проекти од општините од регионот – 2 објави;</p>	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Instagram канал заклучно со 31.12.2023	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Twitter канал заклучно со 31.12.2023	Во овој месец не се објавени видео материјали на YouTube каналот на Центарот.
МЕСЕЦ	СООПШТЕНИЈА ЗА ЈАВНОСТ	ПРЕС КОНФЕРЕНЦИИ	ОБЈАВИ НА МЕДИУМИТЕ	ИЗЈАВИ ЗА МЕДИУМИТЕ	ГОСТУВАЊА НА МЕДИУМИТЕ	ОБЈАВИ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ			
						Facebook	Instagram	Twitter	YouTube

Ноември	Најава за одржување со покана за учество на засегнатите страни во планираните регионални форуми за генерирање идеи за регионални проекти за 2024/2025 година со кои ќе се аплицира кај БРР.		<p>Соопштение за активности за реконструкција ЈЗУ Кардиологија- Охрид преку Грантовата шема од „ОИРРР- Ф2“, SDC и МЛС.</p> <p>Соопштение за јавност за одржан прв регионален форум.</p> <p>Соопштение за јавност за промотивниот настан организиран од страна на Канцеларијата на UNDP од Скопје на кој беа претставени 13-те грантисти – општини и центри за развој од државата кои, во рамките на првиот повик организиран како дел од фондот за техничка документација се поддржани за изработка на документација за приоритетни инфраструктурни проекти на локално и регионално ниво.</p>		Прилог со директорката на Центарот за развој, Мирјана Лозаноска за Македонската Телевизија за активностите на Центарот за решавање на проблемот со кучињата скитници.	<p>1. Објавување на информации од тековното работење на Центарот – 6 објави;</p> <p>2. Споделување на различни настани кои се случуваат во Регионот – 2 објави;</p>	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Instagram канал заклучно со 31.12.2023	Центарот за развој на ЈЗПР нема отворено Twitter канал заклучно со 31.12.2023	Во овој месец не се објавени видео материјали на YouTube каналот на Центарот.
МЕСЕЦ	СООПШТЕНИЈА ЗА ЈАВНОСТ	ПРЕС КОНФЕРЕНЦИИ	ОБЈАВИ НА МЕДИУМИТЕ	ИЗЈАВИ ЗА МЕДИУМИТЕ	ГОСТУВАЊА НА МЕДИУМИТЕ	ОБЈАВИ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ			
						Facebook	Instagram	Twitter	YouTube

Декември	<p>Најава за одржување со покана за учество на втор регионален форум за генерирање идеи за регионални проекти за 2024/2025 зај БРР.</p> <p>Најава за медиумите за одржување на седница на Советот за развој на ЈЗГР.</p> <p>Најава за одржување на Годишната планирачка и евалуациска работилница, која се реализира во рамки на проектот "ОИРРР"-Ф II.</p> <p>Објава за тендерска постапка за Набавка на тракторска телескопска хидраулична рака со мулчер и додаток пила за кастрење за потребите на ЈП „Охридски Комуналец“ – Охрид.</p> <p>Објава за тендерска постапка за Изведба на работи за реконструкција на ОУ „Саид Најдени“ во Општина Дебар.</p>		<p>Соопштение за одржан II рег.форум и разгледување на проектните концепти и нивно рангирање за 2024/2025 г.</p> <p>Соопштение за јавност за одржана седница на Советот за развој и разгледаните регионални теми и прашања.</p> <p>Соопштение за јавност за потпишаните договори на Центарот за развој со БРР за три регионални проекти, во вредност од 58,5 милиони денари.</p> <p>Соопштение за јавност за Годишната планирачка и евалуациска работилница одржана во Охрид на 14 и 15 декември, која се одржуваше во рамки на проектот "Одржлив и Инклузивен Рамномерен Регионален Развој" – фаза II.</p>		<p>Прилог со директорката на Центарот за развој, Мирјана Лозаноска за Македонската Телевизија за тековните проекти на Центарот за развој со кои се подобрува ЕЕ на јавните објекти и патната инфраструктура во Регионот.</p>	<p>1. Објавување на информации од тековното работење на Центарот – 6 објави;</p> <p>2. Споделување на различни настани кои се случуваат во Регионот – 1 објава;</p> <p>3. Споделување на настани проекти од општините од регионот – 1 објава;</p>	<p>Центарот за развој на ЈЗГР нема отворено Instagram канал заклучно со 31.12.2023</p>	<p>Центарот за развој на ЈЗГР нема отворено Twitter канал заклучно со 31.12.2023</p>	<p>Во овој месец не се објавени видео материјали на YouTube каналот на Центарот.</p>
вкупно	28	3	21	5	6	91	/	/	0

Согласно член 32 став 2 од Законот за рамномерен регионален развој (Сл.Весник 24/2021 и Сл.Весник 174/2021), согласно Правилникот за формата и содржината на Годишниот извештај за реализација на Програмата за развој на планскиот регион (Сл.Весник 203/2021), и врз основа на член 12 од Одлуките за основање на Центар за развој на Југозападниот плански регион, Директорот на Центарот доставува

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКОТО РАБОТЕЊЕ

на Центарот за развој на Југозападниот плански регион

за 2023 година

1.Основање и цели на Центарот за развој на Југозападниот ПР

Центарот за развој на Југозападниот плански регион е основан од 9(девет) единици на локална самоуправа кои што се во состав на Југозападниот плански регион. Центарот за развој ги врши стручните и административно-техничките работи за Советот за развој а кои се од значење за развојот на Југозападниот плански регион, односно во насока на остварување на целите и начелата на политиката на рамномерен и одржлив развој.

2.Извори на финансирање

Согласно член 35 став 1 од Законот за рамномерен регионален развој, приходите за финансирање на активностите и програмите за работата на Центрите за развој на планските региони се остваруваат од следните извори:

- Буџетот на Република Северна Македонија
- Буџетите на ЕЛС
- фондовите на Европската Унија
- други меѓународни извори
- донации и спонзорства од физички и правни лица
- други средства утврдени со закон

3.Реализација на Финансискиот план

Врз основа на дефинираните цели и со закон утврдените извори на приходи, а поаѓајќи од утврдените програми и потреби за непречено функционирање на Центарот за развој на Југозападниот плански регион, Советот за развој на Југозападниот плански регион го усвои Финансискиот план за работа на Центарот за развој на Југозападниот плански регион за 2023 година, на седницата што се одржа на 30.11.2022 година.

Во финансискиот извештај се претставени податоците од две сметки на Центарот за развој, од кои една основна и една подсметка која што е отворена за донаторски проект. За секоја сметка подготвени се посебни годишни сметки за 2023 година и истите се доставени до Централниот Регистар на РСМ во законски утврдениот рок.

3.1 Приходи

Проектираните приходи се однесуваа за период од 01.01.2023 до 31.12.2023 година и беа утврдени на вкупен износ од 149.254.256 денари.

Во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 година остварени се приходи во вкупен износ од 103.203.465 денари, од кои 93.979.645 денари на основната сметка на Центарот, додека на подсметката од донаторскиот проект „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој – фаза 2,, во износ од 9.223.820 денари. Процентуално реализацијата на приходите е 69,15 % од предвидените приходи со Финансискиот план за 2023 година. Износот на пренесените средства од буџетската 2022 во буџетската 2023 година на основната сметка е 84.603.890 денари, додека на подсметката „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој – фаза 2,, износот на пренесени средства од буџетската 2022 година е 120.149 денари.

Согласно потпишаните посебни Договори помеѓу Општините и Центарот за развој на ЈЗПР до крајот на 2023 година, остварени се приходи од сопствено учество и партиципација на општините за регионалните проекти кои се финансирани од национални програми и донаторски проекти во износ од 8.097.755 денари. Согласно Договорот за соработка Министерството за локална самоуправа уплатило 1.200.000 во 2023 година. Од проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој – фаза 2,, согласно потпишан договор за сопствено учество од страна на крајниот корисник ЈЗУ Нефрологија – Струга уплатени се 2.773.422 денари на проектната сметка на Центарот за развој на Југозападниот плански регион.

Значајно е да се спомене дека со новиот Закон за рамномерен регионален развој учеството на Општините за тековно работење на Центарот за развој е преку уплата на партиципација за реализација на проектни активности.

3.2 Расходи

Во 2023 година реализирани се расходи во вкупен износ од 72.929.981 денари, од кои од основната сметка 72.636.707 денари, додека од донаторската подсметка „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој (СДЦ-МЛС) – фаза 2,, се реализирани 293.274 денари.

Структурно прикажани расходите се реализирани за следните трошоци:

- за капитални расходи односно проектни активности во рамките на регионалните проекти обезбедени во 2022 и 2023 година од буџетски и донаторски извори, потрошени се 64.077.042 денари или 87,86% од вкупните расходи во 2023 година.

- за плати, придонеси, даноци и надоместоци на вработените во Центарот реализирани се расходи во вкупен износ од 4.590.283 денари или 6,29 % од вкупните расходи во 2023 година.

- за комунални услуги, комуникации, транспорт и патни трошоци реализирани се расходи во вкупен износ од 269.702 денари или 0,37 % од вкупните расходи.

- за други тековни расходи потрошени се 289.428 денари или 0,39 % од вкупните расходи во 2023 година.

- за други договорни услуги поврзани со тековното работење на Центарот (надзор, консултантски, хигиеничарски, книговодствени, копирање, печатење, превод, лектура, експертиза) и со реализација на проектни активности од донаторските сметки реализирани се 493.181 денари или 0,67 % од вкупните расходи во 2023 година.

- за материјали и ситен инвентар и поправки и тековно одржување потрошени се 193.951 денари или 0,26 % од вкупните расходи во 2023 година.

- за купување опрема и машини потрошени се 47.600 денари или 0,06% од вкупните расходи во 2023 година.

4. Обврски на Центарот

Согласно Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници во целост е применет принципот на усогласување на превземени обврски и исплата на истите во тековната буџетска година. Центарот за развој настанатите обврски за тековно работење, реализираните регионални проекти во 2023 година и обврските од донаторскиот проект „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој -фаза 2,, кои пристигнале пред затворање на Трезорот ги реализирал во целост, освен оние за кои уплататите од донаторите не пристигнале на сметките на Центарот. Вкупниот износ на пренесени обврски во наредната година е 8.281.254 денари од кои на основната сметка се 13.926 денари додека на проектната сметка се 8.267.328 денари, и истите се подмирени на почетокот на 2024 година.

5. Побарувања

Вкупните побарувања заклучно со 31.12.2023 година согласно со сметководствената евиденција изнесуваат 40.055.441 денари. Во овој износ вкалкулирани се средства поврзани со партиципација на Општините за реализација на проекти во износ од 3.150.646 денари и од донаторската сметка согласно потпишани договори со МЛС во износ 36.904.795 денари.

6. Донаторски проекти

Во 2023 година продолжија проектните активности поврзани со проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој – фаза 2,, и за истиот е отворена донаторска подсметка со број 880006121278568. Дел од планираните активности во рамките на овој проект беа завршени на крајот на 2023 година а согласно потпишаните договори преку Грантовата шема за инвестициски проекти со дигитална компонента истите се двегодишни и треба да завршат до крајот на 2024 година. Во првиот дел од овој извештај опфатени се и сите промени на оваа подсметка. Детали за реализираните проектни активности се дадени во наративниот дел од Извештајот за реализација на Програмата за развој на Југозападниот плански регион во 2023 година.

7. Јавни набавки

Во периодот од Јануари до Декември 2023 година, Центарот за развој на Југозападниот плански регион подготви и реализираше **18** јавни набавки. Од нив **16** јавни набавки се спроведени преку Електронскиот систем за јавни набавки согласно Законот за јавни набавки, додека **2** јавни набавки се спроведени согласно Правилникот на донаторот за реализација на одделни активности од проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој – фаза 2“, финансиран од страна на Швајцарската агенција за развој и соработка и Министерството за локална самоуправа. Од вкупниот број (18) - 2 се отворени постапки, 13 поедноставени отворени постапки преку ЕСЈН, и 1 набавка од мала вредност. Согласно правилата на донаторот спроведени се 2 јавни набавки од мала вредност.

Од спроведените јавни набавки 15 се поврзани со имплементација на регионалните проекти, 1 набавка е за ангажирање модератор, една за организирање настани (форуми, работилници) и една набавка за гориво за ПМВ.

Вкупната вредност на склучените договори за спроведените набавки преку ЕСЈН е **81.848.118** денари со пресметан ДДВ, додека вкупната вредност на реализираните договори е **68.217.799** денари со вклучен ДДВ. Вкупната вредност на склучените и реализирани договори за останатите две набавки кои се спроведени по Швајцарски правила е **130.274** денари.

Сите податоци и прегледи се доставени во законските рокови до Бирото за јавни набавки и истите се објавени и достапни на електронскиот систем за јавни набавки и на ВЕБ страната на Центарот за развој на Југозападниот плански регион.

Поблиска определба на приходите по извори и намената на расходите по корисници и ставки дадена е во годишните сметки.

Струга, 22.02.2024 г.

Центар за развој на
Југозападен плански регион
Директор
м-р Мирјана Лозаноска